МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА КОНСАЛТИНГУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємства(за матеріалами ТОВ «Рівненська продуктова компанія»)

Здобувача вищої освіти II (магістерського) рівня,
II курсу, ОМО-22-1 групи,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітня програма «Облік і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

підпис здобувача вищої освіти — Ільїн Діани Михайлівни

Науковий керівник

підпис керівника — Гуріна Наталія Валеріїна, к.е.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми

підпис гаранта ОПП — Колісник Олена Пилипівна, к.е.н., доцент

Допущено до захисту за рішенням кафедри обліку та консалтингу протокол від 18.01.2024 № 12

підпис завідувача кафедри — Колісник Олена Пилипівна, к.е.н., доцент

Ірпінь – 2024

Реєстрація №21 23.01.2024
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

до захисту 13.01.24р.
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 4 (чотири) 05.02.2024
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____ Т. Г. Камінська
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

_____ О. П. Колісник
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ В. М. Метелиця
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ Б. М. Занько
(підпис) (ініціали, прізвище)

Секретар комісії:

_____ Д. Л. Судак
(підпис) (ініціали, прізвище)

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:17:06 07.02.2024

Назва файлу з підписом: Кваліфікаційна робота Ільін Д. М..pdf
Розмір файлу з підписом: 1.5 МБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Кваліфікаційна робота Ільін Д. М..pdf
Розмір файлу без підпису: 1.5 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Метелиця Володимир Михайлович
П.І.Б.: Метелиця Володимир Михайлович
Країна: Україна
РНОКПП: 2978215692
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 18:17:02 07.02.2024
Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг
Серійний номер: 382367105294AF9704000000C5912C005CACF301
Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Кваліфікований
Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)
Формат підпису: З позначкою часу від ЕП (PAdES-B-T)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст кваліфікаційної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	24		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	6		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	3		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	38		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до10	3		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	43		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	81		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
81	B	4 (добре)	05.02.2024	

Правила переведенням оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту Кафедра обліку та консалтингу
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
Завідувач кафедри О.П. Колісник
«21» 10 .2022 р.

Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувачу вищої освіти
Ільїн Діани Михайлівни

1. Тема роботи: **Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість**
Затверджена наказом ректора від «30» листопада_2022 № 1254
2. Строк здачі закінченої роботи: 18.12.2023 р.
3. Цільова установка. Провести наукове дослідження за темою «Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість».
Мета роботи. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних положень й розробка практичних рекомендацій щодо обліку й контролю розрахунків із бюджетом за податком на додану вартість.
Об'єктом дослідження. Об'єктом дослідження є організація обліку й контролю розрахунків із бюджетом за податком на додану вартість.
Предметом дослідження. Предметом дослідження виступають теоретичні, методологічні й практичні аспекти обліку і контролю розрахунків із податком на додану вартість.
4. Вихідні дані до роботи. Законодавчі і нормативні документи, наукова й навчальна література, первинні документи, облікові регістри та форми звітності досліджуваного підприємства.
5. Перелік графічного матеріалу. Необхідні для кращого розуміння тексту кваліфікаційної роботи рисунки (схеми, діаграми тощо), які дозволяють більш наочно висвітлити процес наукового дослідження та його результати.
6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом).
ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ
1.1 Економічна сутність, визначення та основні елементи податку на додану вартість
1.2 Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ТОВ «РІВНЕНСЬКА ПРОДУКТОВА КОМПАНІЯ»
2.1 Економіко-організаційна характеристика ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

2.2 Особливості формування обліку та звітності з ПДВ на підприємстві
2.3 Внутрішній контроль операцій з обліку ПДВ у ТОВ «Рівненська прод
компанія»
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТР
РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ у
«РІВНЕНСЬКА ПРОДУКТОВА КОМПАНІЯ»
3.1 Удосконалення обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану ва
у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»
3.2 Застосування комплексного підходу до контролю розрахунків з бюдже
ПДВ у системі податкового планування на підприємстві
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
1	2	За планом	Факт
1.	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	17.10.-20.10.2022 р.	
2.	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	першого	15.05.2023 р.	
2.2	другого	25.09.2023 р.	
2.3	третього	01.12.2023 р.	
3.	Підготовка вступу та висновків	14.12.2023 р.	
4.	Доопрацювання з урахуванням зауважень керівника	18.12.2023 р.	
5.	Перевірка роботи на плагіат	15.01.2024 р.	
6.	Попередній захист роботи	17.01.2024 р.	
7.	Отримання відгуку керівника роботи	24.01.2024 р.	
8.	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.2024 р.	
9.	Допуск до захисту зав. кафедрою	01.02.2024 р.	
10.	Захист роботи	05-06.02.2024 р.	

8. Дата видачі завдання «21» жовтня 2022 р.

9. Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис) Гуріна Н
(прізвище, і

10. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) Колісни
(прізвище, ін

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

ЇЛЬЇН Д.М.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Факультету податкової справи, обліку та аудиту

Кафедра обліку та консалтингу

ДОВІДКА
про перевірку кваліфікаційної роботи (проєкту)
на академічний плагіат

№ п/п		
1.	ПІБ автора твору	Ільїн Діана Михайлівна
2.	ПІБ наукового керівника	Гуріна Н. В.
3.	Тип роботи, що перевіряється (курсова, кваліфікаційна робота (проєкт)	Кваліфікаційна робота
4.	Тема роботи	Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість
5.	Рік написання	2023
6.	Оригінальний текст у роботі складає %	100%
7.	Схожість %	0%
8.	Цитати%	6,30%

Відповідальна особа Судак Д. Л. (П.І.Б.) (підпис)

АНОТАЦІЯ

на кваліфікаційну роботу

на тему: «Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємства(за матеріалами ТОВ «Рівненська продуктова компанія»)

Мета роботи полягає в дослідженні теоретичних положень й розробка практичних рекомендацій щодо обліку й контролю розрахунків із бюджетом за податком на додану вартість на основі підприємства.

Завданнями роботи є:

- розглянути економічну сутність, визначення та основні елементи податку на додану вартість;
- описати нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість;
- представити економіко-організаційну характеристику ТОВ «Рівненська продуктова компанія»;
- дослідити внутрішній контроль операцій з обліку ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»;
- запропонувати напрями удосконалення обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»;
- запропонувати застосування комплексного підходу до контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ у системі податкового планування на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні й практичні аспекти обліку і контролю розрахунків із податком на додану вартість на підприємства.

Об'єктом дослідження виступає організація обліку і контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія».

Базою дослідження виступає первинна облікова документація, регістри бухгалтерського обліку, бухгалтерська фінансова та податкова звітність ТОВ «Рівненська продуктова компанія» за 2020-2022 роки» періодична наукова література за темою дослідження; Інтернет-джерела.

Робота містить 59 сторінок, 13 таблиць, 16 рисунків, список використаних джерел з 40 найменувань, 13 додатків.

Ключові слова: податок на додану вартість, платники ПДВ, обов'язкова реєстрація, граничний термін реєстрації, ставка ПДВ.

Рік виконання кваліфікаційної роботи 2023

Рік захисту роботи 2024

ANNOTATION
for qualification work
on the topic: "Accounting and control of settlements with the budget on value added tax on enterprises (based on the materials of Rivne Product Company LLC)

The purpose of the work is to study the theoretical provisions and develop practical recommendations for accounting and control of settlements with the budget for value added tax on the basis of the enterprise.

The objectives of the work are:

- to consider the economic essence, definition and main elements of value added tax;
- to describe the regulatory framework for accounting and control of settlements with the budget under the value added tax
- to present the economic and organizational characteristics of Rivne Food Company LLC;
- to study the internal control of VAT accounting operations at "Rivne Product Company" LLC;
- to propose directions for improving the accounting of settlements with the budget on value added tax in "Rivne Product Company" LLC;
- to propose the application of an integrated approach to controlling settlements with the budget for VAT in the system of tax planning at an enterprise.

The subject of the study is the theoretical, methodological and practical aspects of accounting and control of value added tax payments to the enterprise.

The object of the study is the organization of accounting and control of settlements with the budget for VAT in Rivne Product Company LLC.

The basis of the research is the primary accounting documentation, accounting registers, financial and tax reporting of Rivne Food Company LLC for 2020-2022, periodical scientific literature on the research topic, and Internet sources.

The work consists of 59 pages, 13 tables, 16 figures, a list of 40 references, and 13 appendices.

Keywords: value added tax, VAT payers, mandatory registration, registration deadline, VAT rate.

Year of qualification work 2023

Year of thesis defense 2024

ЗМІСТ

ВСТУП **3**

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ **6**

1.1 Економічна сутність, визначення та основні елементи податку на додану вартість 6

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість 12

РОЗДІЛ 2 ОБЛІК І КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ТОВ «РІВНЕНСЬКА ПРОДУКТОВА КОМПАНІЯ» **19**

2.1 Економіко-організаційна характеристика ТОВ «Рівненська продуктова компанія» 19

2.2 Особливості формування обліку та звітності з ПДВ на підприємстві 27

2.3 Внутрішній контроль операцій з обліку ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» 33

РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ТОВ «РІВНЕНСЬКА ПРОДУКТОВА КОМПАНІЯ» **39**

3.1 Удосконалення обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» 39

3.2 Застосування комплексного підходу до контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ у системі податкового планування на підприємстві 44

ВИСНОВКИ **52**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ **55**

ДОДАТКИ **59**

ВСТУП

Актуальність теми. Податок на додану вартість – один з найважливіших складових податкової системи держави, оскільки відіграє важливу роль у формуванні державного бюджету та безпосередньо стосується кожного члена суспільства.

Так, від своєчасності, правильності та точності його обліку залежить не тільки економічний добробут нашої країни, а й становище конкретного підприємства. Адже неправильне чи недобросовісне справляння податку карається законодавством України.

Питання, що стосуються обліку і контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ на підприємствах досліджували такі українські та зарубіжні вчені як І Бортнік Н. В., Греца Я.В., Іщенко Н.В., Лободіна З.М.,, Матрос О.М., Мельник Л.Ю., Михайловина С.О., Подолянчук О. А., Яндульська Ю.С. та інші.

Потребує вдосконалення модель організації обліку та контролю розрахунків з бюджетом з податку на додану вартість. Проблеми теоретичного, методологічного та практичного характеру щодо обліку та звітності ПДВ, які існують на сучасному етапі функціонування підприємств, дають вагомі підстави стверджувати про актуальність теми дослідження, а недостатній рівень їх розкриття вплинув на окреслення мети, завдань та логіку побудови структури кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає у теоретико-методичних та практичних аспектів організації обліку і контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ на підприємстві.

Досягнення мети зумовило необхідність визначення та розв’язання таких основних завдань:

- розглянути економічну сутність, визначення та основні елементи податку на додану вартість;

- описати нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість;

- представити економіко-організаційну характеристику ТОВ «Рівненська продуктова компанія»;

- окреслити особливості формування обліку та звітності з ПДВ на підприємстві;

- дослідити внутрішній контроль операцій з обліку ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»;

- запропонувати напрями удосконалення обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»;

- запропонувати застосування комплексного підходу до контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ у системі податкового планування на підприємстві.

Об’єктом дослідження є організація обліку і контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія».

Предметом дослідження теоретичні, методологічні та прикладні засади дослідження організації обліку і контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ на підприємстві.

Інформаційною базою для написання випускної кваліфікаційної роботи послужила первинна облікова документація, регістри бухгалтерського обліку, бухгалтерська фінансова та податкова звітність ТОВ «Рівненська продуктова компанія» за 2020-2022 роки» періодична наукова література за темою дослідження; Інтернет-джерела.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі наукові методи пізнання: вертикальний та горизонтальний аналіз, комплексний підхід, угруповання, наукова абстракція, спостереження, методи порівняльного аналізу, логічного узагальнення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці обліково-методичних і практичних рекомендацій щодо обліку і контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ на підприємстві.

Найбільш суттєві наукові результати кваліфікаційної роботи, що містять наукову новизну і характеризують особистий внесок автора, такі:

удосконалено:

– організацію обліку ПДВ на прикладі конкретного підприємства, зокрема у розрізі доповнення Наказу про облікову політику підприємства додатковим підрозділом «організація обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість»;

– методику податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ на підприємстві;

дістали подальший розвиток:

– оцінка наукових досліджень з питань визначення сутності та основних елементів ПДВ.

Структура роботи. Теоретичною та методичною основою для написання дипломної роботи виступають: наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти, первинні документи та звітність базового підприємства.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку 40 джерел літератури, 13 таблиць, 16 рисунків, 13 додатків. Основний зміст викладено на 59 сторінках друкованого тексту.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

1.1 Економічна сутність, визначення та основні елементи податку на додану вартість

Основне місце в національній податковій системі займають податки, до яких належать: податок на додану вартість, акцизи, мито. У складі доходів бюджету вони відіграють визначальну роль. Нині ПДВ – один із найважливіших державних податків. Основою його справляння є додана вартість, що створюється на всіх стадіях виробництва та обігу товарів. ПДВ традиційно відносять до категорії універсальних податків, які у вигляді своєрідних надбавок стягуються шляхом включення до ціни товарів та переносячи основний тягар оподаткування на кінцевих споживачів продукції, робіт, послуг.

У економічній літературі, науковці наводять наступні визначення «доданої вартості».

До прикладу, Лободіна З.М. визначає додану вартість, як «вартість, яку виробник у процесі виробництва товарів, робіт, послуг, підприємець у сфері розподілу – додають до вартості сировини, матеріалів або вартості тих товарів і продуктів, які були придбані для створення нового виробу або послуги» [12, с. 127].

Ткаченко Н.М. зазначає, що «додана вартість – це різниця між вартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) та вартістю матеріальних витрат, віднесених на витрати виробництва та обігу» [32, с. 114].

Таким чином, обидва визначення встановлюють, що додана вартість, яка є основою для обчислення податку, є вартістю, яку виробник додав до вартості придбаних матеріальних ресурсів. У зв’язку з цим податок на додану вартість є однією з форм вилучення до державного бюджету частини чистого доходу,

створеного в процесі виробництва та реалізації товарів (робіт, послуг).

Важливою характеристикою податку на додану вартість є його багатоступінчастість, яка передбачає, що оподаткування товарів (робіт, послуг) відбувається при кожному переході права власності ними. На кожній стадії руху товару (роботи, послуги) платник компенсує свої витрати та додає податок на знову створену вартість.

У Податковому кодексі України наведено наступне визначення податку на додану вартість (ПДВ) : «… це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент). Розміри ставок податку визначає Податковий кодекс України» [22].

Отже, податок на додану вартість – це форма вилучення до бюджету частини доданої вартості, що створюється на усіх стадіях виробництва та розподілу і визначається як різниця між вартістю реалізованих товарів (робіт, послуг) та вартістю матеріальних витрат, віднесених на витрати виробництва та обігу.

Такий зміст та фундаментальні особливості визначили широке поширення податку на додану вартість [11, с. 63]:

- податком оподатковуються витрати кінцевих споживачів товарів (робіт, послуг), а не витрати, які зазнали їх виробники;

- додана вартість властива всім виробленим товарам (роботам, послугам), у зв’язку з чим податок має широку базу для оподаткування;

- безперервний процес виробництва товарів (робіт, послуг) в економіці країни визначається регулярністю надходжень податку до бюджету, а також їх пропорційному збільшенню відповідно до рівня цін;

- податок гарантує нейтральність оподаткування для платників – кожен платник податків (організація / підприємство/ фізична особа-підприємець) звільняється від тягаря фактичної сплати податку завдяки механізму податкового відрахування. Застосування податкового відрахування передбачає, що платник податків має сплатити лише суму податку до бюджету

(чи відшкодувати з бюджету), що є різницею між сумами податку від продукції, що виготовляється, і сумами податку для придбання товарів (робіт, послуг), що необхідні для виробництва реалізованої продукції. У результаті чого, тягар даного оподаткування лягає на кінцевого споживача, а не на підприємців / підприємство.

Економічна сутність податку на додану вартість може бути доповнена деякими економіко-правовими характеристиками [1, с. 54; 4, с. 98; 10, с. 101]:

а) за рівнем підпорядкованості – державний податок. На підставі Податкового кодексу України податок є обов'язковим до сплати на території всієї країни;

б) залежно від суб'єкта, який сплачує податок – податок, що сплачується організаціями, підприємствами та установами (юридичними особами); індивідуальними підприємцями; фізичними особами;

в) за характером використання – загальний податок. Кошти від надходження цього податку закріплені за окремими напрямами державних витрат (спрямований на фінансування різних цілей та завдань держави);

г) за рівнем бюджету – закріплений податок. Відповідно до Бюджетного кодексу України, податок надходить у доходи державного бюджету за нормативом 100%;

д) за термінами сплати – регулярний податок. Сплата цього податку має систематичний регулярний характер у встановлені законом терміни;

е) за джерелом сплати – податок, що сплачується з виручки від товарів (робіт, послуг).

Податок на додану вартість має дві основні економічні цілі – поповнення бюджету держави та вплив на економіку країни. Досягнення цих цілей сприяє реалізація функцій податку, у яких проявляється його економічна роль (рис. 1.1) [9, с. 39; 33, с. 227; 39, с. 45]:

а) основною функцією податку на додану вартість є фіскальна функція. Вона полягає у мобілізації коштів на розпорядження держави, головним чином, з метою здійснення заходів, спрямованих на регулювання економічної

сфери. В Україні, податок на додану вартість входить до основних податків податкової системи. Фіскальні переваги податку полягають у його прибутковості, широкій поширеності бази оподаткування, а оскільки він є непрямим податком, то практично кожна людина сплачує його незалежно від того, який дохід отримує;

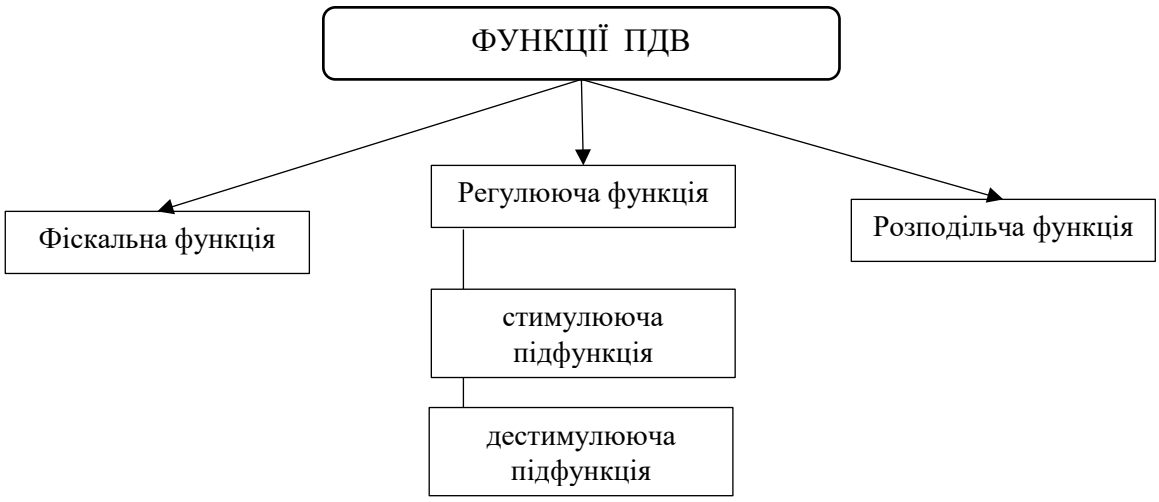

Рис. 1.1 Функції ПДВ

Джерело: [9, с. 39; 33, с. 227; 39, с. 45]

б) велике значення має регулююча функція податку – вона спрямована на досягнення певних цілей державної соціально-економічної політики за рахунок податкового механізму, що діє в рамках обчислення та сплати податку. У рамках цієї функції виділяють дві підфункції [9, с. 39]:

1) стимулююча підфункція – податку на додану вартість впливає на соціально-економічні процеси, переважно, через систему податкових пільг. Якщо держава зацікавлена у розвитку певного сегменту економіки, організаціям і підприємцям, які зосереджені у цьому сегменті, можуть надаватися пільги, створені задля зниження податкового навантаження з ПДВ. Так, платники податку можуть бути звільненні від виконання обов’язків з його сплати, можливість застосування податкових відрахувань, 0% ставки, а також існування певного переліку операцій, що звільняються від оподаткування.

2) дестимулююча підфункція – шляхом свідомого збільшення

податкового навантаження для окремих категорій платників податків держава може перешкоджати розвитку будь-яких соціально-економічних процесів. У частині податку на додану вартість дана підфункція проявляється через посилення порядку обчислення податку, наприклад, при ввезенні товарів на митну територію України, посилення вимог для застосування податкових відрахувань та підтвердження нульової ставки ПДВ [33, с. 227].

З іншого боку, дестимулюючий характер податку виявляється у цьому, що вважається «антисоціальним податком». Недоліки податку простежуються у його регресивності, оскільки «важкий» тягар лягає на низькі доходи малозабезпечених людей [33, с. 227]. Населення купує одні й ті самі товари (роботи, послуги) за однаковими цінами, що включають однакову суму податку на додану вартість, незалежно від величини своїх доходів, тому у витратах малозабезпеченого населення суми податку становлять більшу частину, ніж у витратах високозабезпечених категорій населення. При цьому, психологічною перевагою ПДВ, є те, що його стягують майже непомітно, оскільки кінцеві споживачі несвідомо сплачують його, купуючи товар, продукцію тощо;

в) розподільча функція податку на додану вартість полягає в тому, що шляхом оподаткування та через державний бюджет здійснюється перерозподіл валового внутрішнього продукту. За допомогою податкового механізму, через встановлення ставок і пільг, а також порядку застосування податкових відрахувань, до бюджету може вилучатися частина доходів від високорентабельних видів діяльності і через бюджетну систему спрямовуватись у збиткові, але необхідні для життєдіяльності суспільства сфери [39, с. 45].

Розглянемо основні елементи ПДВ, які обумовлено у ПКУ (табл. 1.1). У Дод. А наведені діючі ставки з ПДВ, згідно ПКУ [22].

Таким чином, основу для надходження податку на додану вартість до податкових доходів бюджетної системи України складає порядок обчислення та сплату, встановлений Податковим кодексом України. Сплата податку

покладено на організації (підприємства, установи) та фізичних осіб-підприємців під час здійснення ними господарських операцій із товарами, роботами, послугами, майновими правами. Обчислення податку передбачає визначення податкової бази щодо кожного об'єкта оподаткування, що виник у діяльності платника податків.

Таблиця 1.1

Основні елементи ПДВ згідно ПКУ

Елемент податку	Характеристика
1	2
Платники податку	«1) будь-яка особа, яка провадить або планує провадити господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку; 2) будь-яка особа, яка зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку; 3) будь-яка особа, яка ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України; 4) особа, яка веде облік результатів діяльності за договором про спільну діяльність без утворення юридичної особи; 5) особа - управитель майна, яка веде окремий податковий облік з податку на додану вартість щодо господарських операцій, пов'язаних з використанням майна, що отримане в управління за договорами управління майном; 6) особа, яка проводить операції з постачання конфіскованого майна, знахідок, скарбів, майна, визнаного безхазяйним, майна, за яким не звернувся власник до кінця строку зберігання, та майна, що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходить у власність держави, незалежно від того, чи досягає вона загальної суми від здійснення операцій із постачання товарів/послуг; 7) особа, яка уповноважена вносити податок з об'єктів оподаткування, що виникають внаслідок поставки послуг підприємствами залізничного транспорту з їх основної діяльності, що перебувають у підпорядкуванні платника податку в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 8) особа - інвестор (оператор), який веде окремий податковий облік, пов'язаний з виконанням угоди про розподіл продукції; 9) інші особи, визначені у підпункті "д" п.п. 14.1 ст. 14 ПКУ» [22]
Ставки податку	0%; 7%; 14%; 20% [22]
Об'єкт оподаткування	«а) постачання товарів, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ, у тому числі операції з безоплатної передачі та з передачі права власності на об'єкти застави позичальнику (кредитору), на товари, що передаються на умовах товарного кредиту, а також з передачі об'єкта фінансового лізингу у володіння та користування лізингоодержувачу/орендарю; б) постачання послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ; в) ввезення товарів на митну територію України; г) вивезення товарів за межі митної території України; е) постачання послуг з міжнародних перевезень пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом» [22]

Продовж. табл. 1.1

1	2
Звітні (податкові періоди)	«Звітним (податковим) періодом є один календарний місяць з урахуванням таких особливостей: а) якщо особа реєструється як платник податку з іншого дня, ніж перший день календарного місяця, першим звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня такої реєстрації та закінчується останнім днем першого повного календарного місяця; б) якщо податкова реєстрація особи анулюється в інший день, ніж останній день календарного місяця, то останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається з першого дня такого місяця та закінчується днем такого анулювання» [22]

Джерело: [22]

До податкової бази застосовується конкретна податкова ставка, внаслідок чого визначається обчислений податок. Цей податок може бути зменшено на податкові відрахування, якщо платник податків має підстави для їх застосування [31, с. 224]. Різниця між обчисленим податком та податковими відрахуваннями підлягає сплаті до бюджету за підсумками кожного податкового періоду.

Отже, податок на додану вартість один із найважливіший податків в Україні, економічна роль якого проявляється не лише у мобілізації коштів до бюджету, у вигляді оподаткування доданої вартості, створеної організаціями (підприємствами) та індивідуальними підприємцям, а й у економічному регулюванні сфери виробництва та розподілу.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість

Законодавча основа обліку у розрізі розрахунків з бюджетом являють собою систему джерел правового регулювання, що мають нормативний характер і забезпечують ефективне регулювання даних питань.

Правове регулювання податків та зборів визначається як особливостями компетенції органів державної влади і управління щодо встановлення, зміни і скасування, так і чітким закріпленням усіх елементів, що характеризують

податок як цілісний механізм. Законодавчі акти щодо податків та зборів відрізняються стабільною традиційною структурою. Її складовими виступають елементи правового механізму податку [2, с. 109].

Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість наведено у табл. 1.2-1.3.

Таблиця 1.2

Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість

№	Назва	Що регулює
1	Податковий кодекс України прийнятий ВР від 02.12.2010 № 2755-5 [22]	Основні засади обліку оподаткування, визначає базу оподаткування, податкові ставки, пільги, категорію платників ПДВ тощо
2	Бюджетний кодекс України прийнятий ВР № 2592-VI від 07.10.2010 [3]	Бюджетним кодексом України регулюються відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначаються правові засади утворення та погашення державного і місцевого боргу
3	Митний кодекс України прийнятий ВР № 4915-VI від 07.06.2012 р. [18]	Митний кодекс України регулює операції з оподаткування нарахування та сплати податку на додану вартість (ПДВ) при зовнішньоекономічних операціях.
4	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України прийнятий ВР від 16.07.99 р. №996-14 [26]	Координує стосовно основних форм звітності, які необхідно подавати підприємству, а також порядок їх подання до регулюючих органів.
5	Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» затв. наказом МФУ від 30.11.99 р. №291 [8]	Включає роз'яснення стосовно застосування плану рахунків, обліку тих чи інших елементів на певних рахунках та субрахунках, можливість підприємствам запроваджувати свій аналітичний облік
6	Цивільний кодекс України прийнятий ВР від 16.01.2003 № 435-4 [34]	Регулює цивільні немайнові відносини, а також супутні з ними операції, такі, як різного роду розрахунки за зобов'язаннями

Джерело: [3; 8; 18; 22; 26; 34]

Податковий кодекс України є кодифікованим законом України, який створений з метою регулювання відносин, що мають місце при справлянні

податкового зобов'язання. Це головний нормативний регулятор, що визначає особливості проведення операцій з оподаткування ПДВ (резидентів та нерезидентів) [22].

Розділ V Податок на додану вартість. У ньому містяться основні статті, які всебічно регулюють операції з оподаткування ПДВ: (платники податку, об'єкт оподаткування, база оподаткування, доходи, що не включаються до бази, податкова знижка, порядки оподаткування тих чи інших операцій, терміни сплати податку, вимоги щодо реєстрації осіб як платників податку, анулювання реєстрації платника податку, визначення об'єкта оподаткування, дата виникнення податкових зобов'язань тощо) [22].

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Відповідно до цього закону, можна дізнатися про основні форми звітності, які є обов'язковими до подання (в т. ч. податкової). Також у даному законопроекті детально описані рекомендації, відповідно до яких, має формуватися бухгалтерський облік на підприємстві (в т. ч. операції по сплаті податків) та порядок подання звітності до контролюючих українських органів [26].

Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є основним законом обліку та звітності, адже є таким, що виступає регулятивним інструментом у будь-яких господарських операціях. Відповідно до цього закону, скоординовується бухгалтерська діяльність, формується уявлення про основні моменти її провадження.

Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій». Відповідно до цієї Інструкції встановлюється порядок введення бухгалтерського обліку на підприємствах (різної форми власності та галузі господарства) відповідно до ухвалених рахунків [8]. Для обліку операцій ПДВ застосовується рахунок 6 класу (зокрема, 641 рах.). Також згідно з цією Інструкцією описується порядок створення додаткових аналітичних рахунків для покращення та полегшення бухгалтерської роботи.

Цивільний кодекс України. Звичайно, прямого відношення до встановлення конкретних рекомендації у процесі оподаткування ПДВ у ньому не міститься, проте він є кодифікованим нормативним актом, яким регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), учасниками яких являються фізичні та юридичні особи, Держава Україна, територіальні громади, країни світу та інші суб'єкти публічного права. Звідси слідує, що ЦКУ деякою мірою, регулює податкові відносини, що складаються між цими суб'єктами у процесі провадження звичайної діяльності [34].

Бюджетний кодекс України є загальним кодифікованим нормативним актом (законом), яким регулюються є бюджетний процес в Україні. Він визначає правила формування, виконання та контролю за використанням бюджетних коштів усіма рівнями бюджетної системи, зокрема: формування бюджету; виконання бюджету; аудит бюджетних коштів; управління державним боргом; фінансовий контроль. Бюджетний кодекс України є важливим інструментом для забезпечення ефективного та прозорого використання бюджетних коштів в Україні. Він сприяє забезпеченню фінансової стабільності, контролю та відповідальності при виконанні бюджету. Його правила та положення дотримуються в усіх рівнях бюджетної системи України [3].

Деякі з основних положень Митного кодексу України, що стосуються операцій з ПДВ, включають: 1. Ввезення товарів в Україну. При ввезенні товарів в Україну, митний кодекс вимагає нарахування ПДВ на вартість товару та мито. Зокрема, митний брокер або імпортер повинен внести ПДВ на рахунок податкової служби України перед звільненням товару з митного контролю. 2. Вивезення товарів з України. При вивезенні товарів з України, митний кодекс України передбачає механізм повернення ПДВ, що раніше нараховувався на ці товари. Експортер може звернутися до податкової служби з метою отримання повернення ПДВ, на підставі відповідних документів. 3. Транзитні операції. Митний кодекс України містить положення про транзитні операції, де товари проходять через територію України з метою подальшого

експорту. В цьому випадку, нарахування ПДВ здійснюється згідно з митними та податковими правилами, які встановлені для таких операцій. 4. Імпорт та експорт послуг. У Митному кодексі також передбачені положення про операції імпорту та експорту послуг, які можуть бути оподатковувані ПДВ. Відповідні правила та процедури встановлені для нарахування та сплати ПДВ у таких випадках. Митний кодекс України встановлює правила та процедури операцій з ПДВ при зовнішньоекономічних операціях. Він має на меті забезпечення прозорості, законності та ефективності сплати ПДВ при переміщенні товарів та послуг через митний кордон України [18].

Таблиця 1.3

Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість

№	Назва	Що регулює
1	2	3
1	Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 р. № 21	«Визначає порядок заповнення та подання податкової звітності з ПДВ платниками податку; містить загальні положення формування звітності; звітний (податковий) період та строки подання декларації тощо» [27]
5	Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України 14.11.2014 р. № 1130	Роз'яснює порядок реєстрації платника ПДВ, перереєстрації та анулювання платників податку на додану вартість [28]
6	Деякі питання обкладення податком на додану вартість за нульовою ставкою у період воєнного стану: Постанова КМУ від 2.03.2022 р. № 172	«Установити, що до припинення чи скасування воєнного стану операції з постачання товарів для заправки (дозаправки) або забезпечення транспорту Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної прикордонної служби, Міністерства внутрішніх справ, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Управління державної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, інших утворених відповідно до законів військових формувань, їх з'єднань, військових частин, підрозділів, установ або організацій, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету, для потреб забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави обкладаються податком на додану вартість за нульовою ставкою» [5]

Продовж. табл. 1.3

1	2	3
4	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р.	«Визначає мету, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів» [19]
5	Про внесення змін до Порядку електронного адміністрування податку на додану вартість та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 25 січня 2012 р. № 73	«Визначає механізм відкриття та закриття рахунків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, особливості складення податкових накладних та розрахунків коригування кількісних і вартісних показників до податкових накладних у такій системі, а також механізм проведення розрахунків з бюджетом з використанням зазначених рахунків» [29]

Джерело: [5;19; 27-29]

Контроль за додержанням усіх відповідних вимог у вище описаних нормативних документах покладений на контролюючі органи. Відповідно до Бюджетного кодексу України (глава 1 ст. 1-4) «органи, що контролюють справляння надходжень бюджету – органи державної влади, а також органи місцевого самоврядування, уповноважені здійснювати контроль за правильністю та своєчасністю справляння податків і зборів (обов'язкових платежів), інших надходжень бюджету. У даному визначенні під органами державної влади розуміються органи виконавчої влади, уповноважені контролювати правильність і своєчасність справляння податків і зборів (в т. ч. податку з доходів фізичних осіб) та інших надходжень до бюджету України» [3].

Так, до основних контролюючих органів слід віднести:

- Державна казначейська служба України;
- Державна податкова служба України;
- Міністерство фінансів України;
- Державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;
- Центральні органи виконавчої влади, державні колегіальні органи, місцеві держадміністрації та органи місцевого самоврядування, які є відповідальними за надання адміністративних послуг та/або до сфери управління яких належать підприємства, установи і організації, що відповідно

до закону мають повноваження з надання платних адміністративних послуг

- інші державні контролюючі органи.

Схема нормативно-правового регулювання ПДВ в України подана на рис. 1.2.

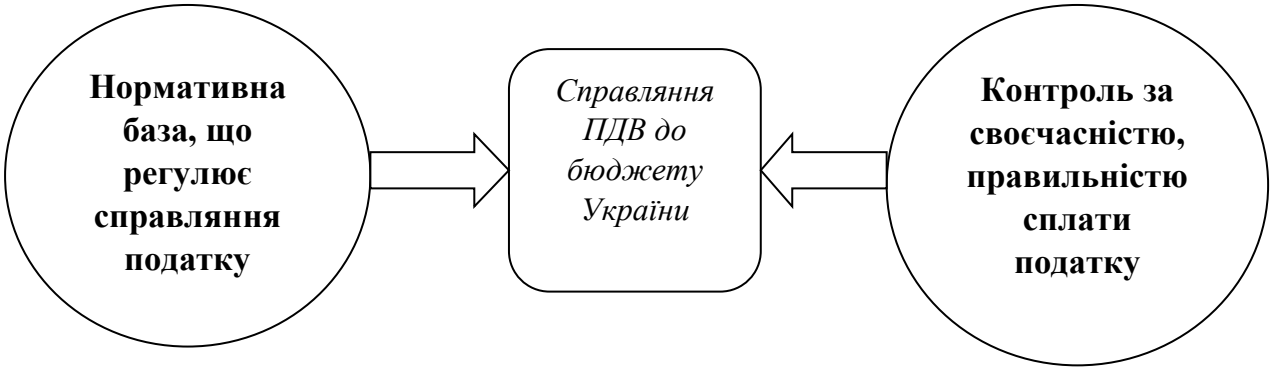

Рис. 1.2. Система нормативно-правового регулювання ПДВ

Джерело: [35, с. 45]

Таким чином, ознайомлення з нормативно-правовим регулювання операцій з оподаткування ПДВ засвідчило, що в Україні існує достатня кількість законодавчих документів, проте, як стало відомо, головним серед них є Податковий кодекс України. Нові законопроекти, накази, розпорядження опираються та посилаються на ПКУ, адже вони містять, скоріше рекомендації та загальні нариси, аніж практичні вказівки стосовно оподаткування ПДВ.

Слід також зауважити, що за роки незалежності нашої країни багато законопроектів змінювались, доповнювались, скасовувались, проте, на нашу думку, ПКУ є найбільш вдалим нормативним регулятором серед усіх, що були раніше.

РОЗДІЛ 2
ОБЛІК І КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ТОВ «РІВНЕНСЬКА ПРОДУКТОВА КОМПАНІЯ»

2.1 Економіко-організаційна характеристика ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

ТОВ «Рівненська продуктова компанія» – компанія, що займається неспеціалізованою оптовою торгівлею продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами. Товариство засноване 06.03.2001 року у м. Рівне. Директор підприємства – Поліщук О.Г. [20].

Відповідно до Статуту, ТОВ «Рівненська продуктова компанія» створене з метою отримання прибутку шляхом здійснення виробництва, торгівельної та посередницької діяльності, виконання робіт та надання послуг, здійснення іншої діяльності.

Загальна характеристика ТОВ «Рівненська продуктова компанія» наведена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна характеристика ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Структура інформаційних даних про підприємства зі статуту та власних досліджень	
1	2
Повне найменування:	ТОВ «Рівненська продуктова компанія»
Ідентифікаційний код:	31383171
Юридична адреса:	Провулок Робітничий 5, Рівне, Рівненська область, 33009
Форма власності:	недержавна
Державна реєстрація:	дата державної реєстрації 06.03.2001 р.
Основні види діяльності:	Основний: 46.39 Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; Інші: 46.17 Діяльність посередників у торгівлі продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; 46.18 Діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими товарами; 46.34 Оптова торгівля напоями тощо.

Продовж. табл. 2.1

1	2
Розмір статутного капіталу:	12955000,00 грн.
Кількість працівників:	132
Керівник (П.І.Б., посада):	Поліщук О.Г.
Наявність філій / підрозділів:	немає

Джерело: [20]

Загальна схема управління ТОВ «Рівненська продуктова компанія» представлена на рис. 2.1.

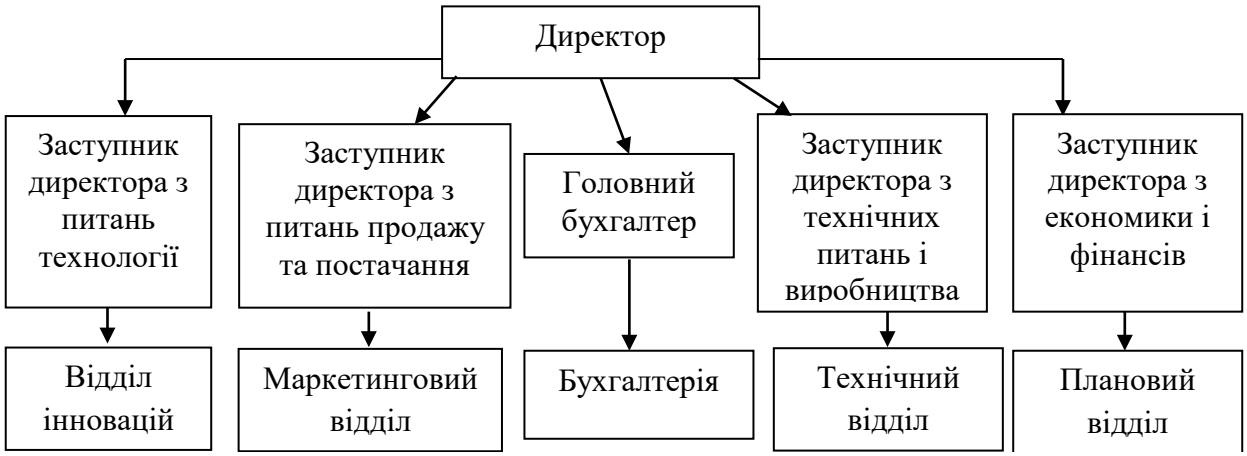

Рис. 2.1. Схема управління ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [20]

На чолі ТОВ «Рівненська продуктова компанія» стоїть директор, який здійснює керівництво поточною діяльністю підприємства. Обов’язки директора ТОВ «Рівненська продуктова компанія» [20]:

- здійснює оперативне керівництво діяльністю підприємства;

- має право першого підпису під фінансовими документами;

- розпоряджається майном підприємства задля забезпечення його поточної діяльності;

- представляє інтереси підприємства як у межах України, так і за її межами, зокрема у іноземних державах;

- призначає своїх заступників, розподіляє обов'язки між ними, визначає

їх повноваження;

- здійснює угоди від імені підприємства;

- приймає рішення про пред'явлення від імені підприємства претензій та позовів до юридичних та фізичних осіб;

- видає доручення від імені підприємства;

- відкриває у банках рахунки підприємства;

- видає накази та дає вказівки, обов'язкові для виконання всіма працівниками підприємства;

- виконує інші функції, необхідні для досягнення цілей діяльності підприємства та забезпечення його нормальної роботи, відповідно до чинного законодавства, Статуту підприємства.

У підпорядкуванні директора ТОВ «Рівненська продуктова компанія» перебувають [20]:

1) Заступник директора з питань технології.

2) Заступник директора з питань продажу та постачання.

3) Заступник директора з технічних питань і виробництва.

4) Заступник директора з економіки і фінансів.

5) Головний бухгалтер.

Заступник директора з економіки і фінансів ТОВ «Рівненська продуктова компанія» виконує такі посадові обов'язки [20]:

- здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю компанії, забезпечуючи ефективне та цільове використання матеріальних та фінансових ресурсів, зниження їх втрат, прискорення оборотності оборотних коштів;

- вживає заходів щодо своєчасного укладання господарських та фінансових договорів, забезпечує виконання договірних зобов'язань;

- керує розробкою заходів щодо ресурсозбереження та комплексного використання матеріальних ресурсів, удосконалення нормування витрати сировини, матеріалів, оборотних засобів та запасів матеріальних цінностей, поліпшення економічних показників та формування системи економічних індикаторів роботи компанії, підвищення ефективності виробництва,

зміцнення фінансової дисципліни;

- забезпечує своєчасне складання кошторисно-фінансових та інших документів тощо [20].

Заступник директора з питань технології ТОВ «Рівненська продуктова компанія» зобов'язаний:

- організовувати ефективну роботу Контакт-центру, розподіляти навантаження, контроль за виконанням показників, розвиток додаткового каналу продажів;

- контролювати щоденну роботу консультантів у сфері оформлення та супроводу замовлень;

- здійснювати моніторинг, оцінку та безперервне покращення якості обслуговування клієнтів тощо [20].

Заступник директора з технічних питань і виробництва ТОВ «Рівненська продуктова компанія» повинен виконувати план зі збуту через дилерську мережу, здійснювати централізоване управління дилерської мережею, оптимізувати канали збуту (дилери, дистриб'ютори, посередники тощо), формувати лояльність у дилерів, дистриб'юторів [20].

Обов’язки Заступника директора з питань продажу та постачання ТОВ «Рівненська продуктова компанія»:

- здійснює розробку маркетингової політики на підприємстві на основі аналізу споживчих властивостей виробленої продукції та прогнозування споживчого попиту та ринкової кон'юнктури;

- керує проведенням досліджень основних факторів, що формують динаміку споживчого попиту на продукцію підприємства, співвідношення попиту та пропозиції на аналогічні види продукції, технічних та інших споживчих якостей конкуруючої продукції;

- забезпечує участь відділу у складанні перспективних та поточних планів виробництва та реалізації продукції, визначенні нових ринків збуту та нових споживачів продукції;

- координує діяльність усіх функціональних підрозділів зі збору та

аналізу комерційно-економічної інформації, створення банку даних з маркетингу продукції підприємства;

- здійснює контроль за своєчасним усуненням недоліків, зазначених у рекламаціях і претензіях, що надходять від споживачів;

- здійснює методичне керівництво дилерською службою та її забезпечення всією необхідною технічною та рекламною документацією;

- бере участь у розробці пропозицій та рекомендацій щодо зміни технічних, економічних та інших характеристик продукції з метою покращення її споживчих якостей та стимулювання збуту тощо [20].

Розглянемо динаміку основних показників діяльності досліджуваного підприємства (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка основних показників діяльності ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

№	Показник	2020	2021	2022	Абсол. відхил., +/ -		Темп приросту, %	
					2022/ 2021	2021/ 2020	2022/ 2021	2021/ 2020
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	201440	262859	304880	42021	61419	15,99	30,49
2	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	173635	232963	272025	39062	59328	16,77	34,17
3	Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	1087	2685	4468	1783	1598	66,41	147,01
4	Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	1087	2685	3788	1103	101,47	66,41	147,01
5	Запаси, тис. грн.	103473	95525	97994	2469	-7948	2,58	-7,68
6	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	33923	31032	125197	94165	-2891	303,44	-8,52
7	Нерозподілений прибуток, тис. грн.	12510	15195	18983	3788	2685	24,93	21,46
8	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	8048	1489	0	-1489	-6559	-100,00	-81,50

Джерело: авторські розрахунки

Дані табл. 2.2 засвідчують наступне:

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2022 році

збільшився порівняно із 2021 роком на 42021 тис. грн. (15,99%);

- аналогічно попередньому показнику, собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) у 2022 році збільшилась на 39062 тис. грн. (16,77%) у порівнянні із 2021 роком;

- у досліджуваного підприємства завжди присутній прибуток. У 2021 році він становив 2685 тис. грн., а у 2022 році 4468 тис. грн., що більше на 1103 тис. грн. (66,41%). Таку тенденцію можна охарактеризувати, як позитивну;

- запаси мають сталу тенденцію до збільшення. Так, у 2021 році даний показник становив 95525 тис. грн., а у 2022 році на 2469 тис. грн. більше;

- дебіторська заборгованість у 2022 році збільшилася порівняно із 2021 роком на 94165 тис. грн. (303,44%); кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2022 році зменшилась на 1489 тис. грн. (-100%) у порівнянні із попереднім періодом.

Аналіз основних засобів ТОВ «Рівненська продуктова компанія» наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Показники оцінки основних засобів ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Показники	2020	2021	2022	Темп зростання,%	
				2022/ 2021	2021/ 2020
1.1. Фондомісткість	0,11	0,08	0,18	225,00	72,73
1.2. Фондоозброєність	8,49	7,43	15,03	107,07	93,83
1.3.Коефіцієнт вартості основних засобів в активах підприємства	0,17	0,14	0,16	114,29	82,35
2.1. Коефіцієнт зносу	0,51	0,54	0,56	103,70	105,88
2.2. Коефіцієнт придатності	0,49	0,05	0,44	880,00	10,20
2.3. Коефіцієнт оновлення	0,02	0,05	0,10	200,00	2500,00
2.4. Коефіцієнт вибуття	0,25	0,34	0,39	114,71	136,00

Джерело: авторські розрахунки

З табл. 2.3 прослідковується зростаюча динаміка коефіцієнту вартості основних засобів в активах: на 114,29% у 2022 р. проти 2021 р.

Зростання відбулося у коефіцієнті придатності основних засобів. Це є

наслідком списання зношених основних засобів та випереджаючого темпу зростання коефіцієнта оновлення основних засобів над коефіцієнтом їх вибуття.

Фондовіддача основних засобів у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 103,70% і становила 0,56 грн., що сприяло скороченню фондовіддачі основних засобів. Незважаючи на щорічне зниження, значення даного показника задовільне.

Спостерігається збільшення фондоозброєності: з 2021 по 2022 рік збільшилася на 7,6 грн. / ос. і склала 15,03 грн. / ос. Зростає вартість основних засобів, що припадають на одного працівника.

Показники ліквідності ТОВ «Рівненська продуктова компанія» за даними фінансової звітності узагальнено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Показники ліквідності ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

№	Показники	2020	2021	2022	Відхилення	
					2022/ 2021	2021/ 2020
1	Коефіцієнт покриття	0,99	1,00	1,02	0,02	0,01
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,93	0,96	0,97	0,01	0,03
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,62	0,64	0,08	-0,56	0,02
4	Частка оборотних засобів у активах	0,84	0,85	0,77	-0,08	0,01

Джерело: авторські розрахунки

Коефіцієнт покриття у динаміці засвідчив наступне: на 1 грн. поточних зобов'язань припадає 1 грн. оборотних засобів у 2021 році і 1,02 грн. у 2022 році. Дане значення менше рекомендованого, проте можна побачити позитивну динаміку зростання описаного коефіцієнту.

Коефіцієнта швидкої ліквідності у 2022 році становив – 0,97 грн., а у 2021 році – 0,96 грн. Показник відповідає нормативу у 2021 році та у 2022 році не відповідає нормативу, проте спостерігається позитивна тенденція до його збільшення та наближення до нормативного значення.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності дорівнює 0,64 у 2021 році, і 0,08 у 2022 році. Показник не відповідає нормативу та спостерігається негативна тенденція до його зменшення. На 1 грн. активів підприємства припадало 85 коп. оборотних засобів у 2021 році і 77 коп. у 2022 році. Спостерігається негативна тенденція щодо зменшення даного показника.

У табл. 2.5 проведемо коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості.

Таблиця 2.5

Алгоритм розрахунку відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

№	Показник	Рекомендоване значення	2020	2021	2022
1	Коефіцієнт автономії	≥0,5, збільш.	0,52	0,50	0,67
2	Коефіцієнт фінансової залежності	≤2, зменш.	1,65	1,32	0,99
3	Коефіцієнт фінансового ризику	≤0,5, крит. - 1	0,47	0,58	0,47
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	≥0, збільш.	6,41	6,65	6,89
5	Коефіцієнт структури покриття довгостр. вкладень	-	0,84	0,88	0,86
6	Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,4	0,45	0,57	0,63
7	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,6	0,63	0,57	0,54

Джерело: авторські розрахунки

Отже, аналіз засвідчив, що усі показники фінансової стійкості відповідали нормативним значенням упродовж 2020-2022 рр. Це свідчить про те, що підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів, маючи достатній обсяг власних коштів.

В табл. 2.6 представлено періоди оборотності фінансових ресурсів підприємства.

Загалом за досліджуваний період можна сказати, що спостерігаються тенденції що до зростання коефіцієнтів оборотності та скорочення періодів оборотності. Це свідчить про зростання ділової активності підприємства. Значення періоду оборотності дебіторської заборгованості, більше ніж кредиторської – це свідчить про низький рівень платежів з боку дебіторів, тому керівництву підприємства слід звернути на це увагу.

Таблиця 2.6

Періоди оборотності економічних та фінансових ресурсів ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

№	Показник	Напрямок позитивних змін	2020	2021	2022
1	Період оборотності активів	> 0, зменшення	55,65	42,49	36,18
2	Період оборотності основних засобів	> 0, зменшення	79,52	85,54	82,84
3	Період оборотності оборотних активів	> 0, зменшення	142,69	168,22	106,45
4	Період оборотності запасів	> 0, зменшення	73,11	43,70	33,42
5	Період оборотності готової продукції	> 0, зменшення	7,21	11,60	8,11
6	Період оборотності дебіторської заборгованості	> 0, зменшення	46,16	44,89	36,00
7	Період оборотності власного капіталу	> 0, зменшення	18,99	16,39	15,33
8	Період обороту кредиторської заборгованості	> 0, збільшення	27,32	33,15	25,41

Джерело: авторські розрахунки

Отже, проаналізувавши основні техніко-економічні показники ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у 2020-2022 роках можна зробити висновок про те, що підприємство є рентабельним та платоспроможним. В останні роки прибутковість ТОВ «Рівненська продуктова компанія» збільшується. Це свідчить про нарощення діяльності даного підприємства та покращення його економічних показників.

2.2 Особливості формування обліку та звітності з ПДВ на підприємстві

ТОВ «Рівненська продуктова компанія» застосовує загальну систему оподаткування. Бухгалтерський облік систематизовано, використовується програма «Дебет Плюс» [40].

Отже, перейдемо до оцінки організації обліку та звітності з ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія». Для початку слід розглянути структуру бухгалтерії даного підприємства (див. рис. 2.2).

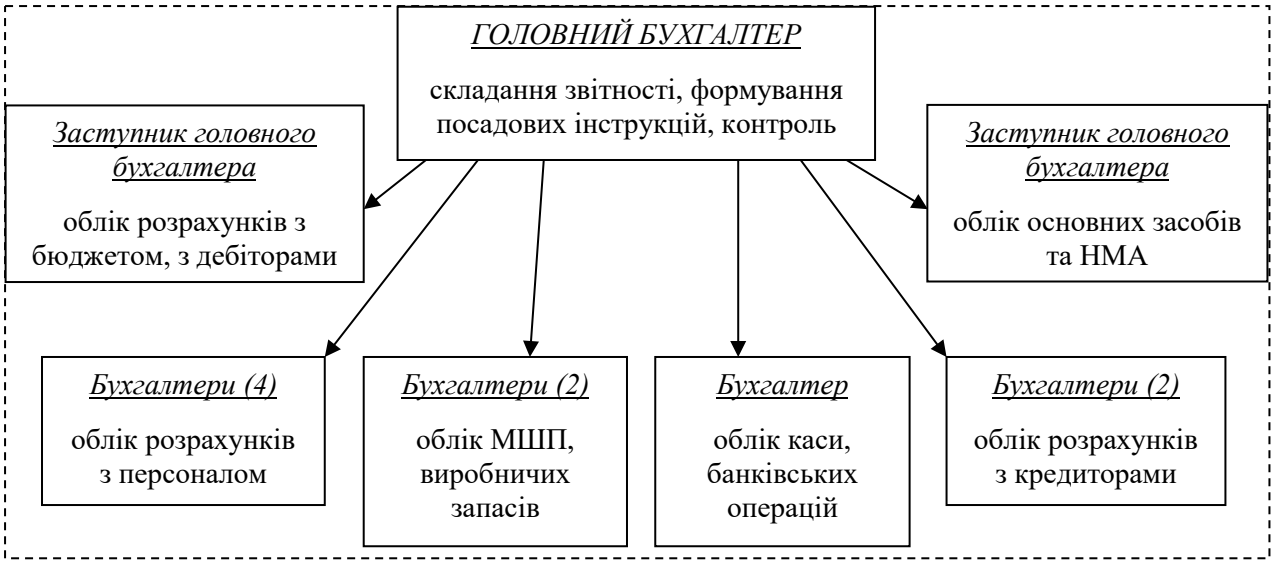

Рис. 2.2. Структура бухгалтерії ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [20]

З рис. 2.2 видно, що структура бухгалтерії досліджуваного підприємства налічує 12 працівників-бухгалтерів (в т. ч. головного бухгалтера та його двох заступників).

Облік податків, зборів і платежів ТОВ «Рівненська продуктова компанія» здійснюють на рахунку 64 «Розрахунки за податками та платежами». За кредитом цього рахунку відображують нараховані платежі до бюджету, за дебетом – належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплату, списання тощо (рис. 2.3) [8].

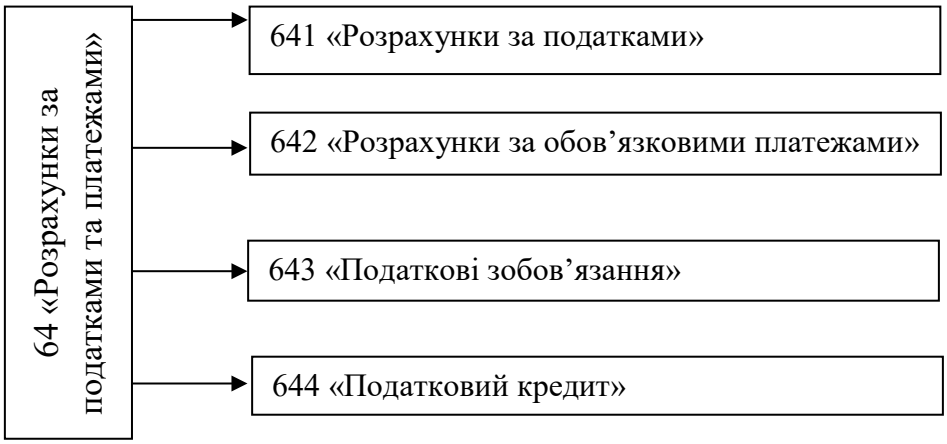

Рис. 2.3. Субрахунки рахунка 64 «Розрахунки за податками та платежами»

Джерело: [8]

Аналітичний облік розрахунків за податками й платежами бухгалтер ТОВ «Рівненська продуктова компанія» виконує за їх видами.

Облік платежів бухгалтер веде окремо по кожному податку чи платежу.

На основі відповідних первинних документів (податкових накладних з податку на додану вартість, розрахунків встановленої форми з інших податків і платежів та платіжних доручень про їх перерахування до бюджету) бухгалтер ТОВ «Рівненська продуктова компанія» робить записи у розрізі кожного податку чи платежу в реєстрах аналітичного обліку розрахунків з бюджетом [14, с. 6170]. Для обліку податку на додану вартість, крім того, використовують книги обліку продажу і придбання товарів (робіт, послуг), записи в яких здійснюють за податковими накладними [37, с. 823]. Одночасно податок на додану вартість відображають у товарно-транспортних накладних та платіжних дорученнях про оплату покупцями вартості відвантажених їм товарів, продукції, виконаних робіт та наданих послуг або отриманих від постачальників чи підрядників сировини, товарів, робіт і послуг. При цьому запис операцій у податкових накладних має відповідати запису в інших документах.

До субрахунку 641 бухгалтер ТОВ «Рівненська продуктова компанія» відкриває аналітичні рахунки за назвою податків і платежів (рис. 2.4).

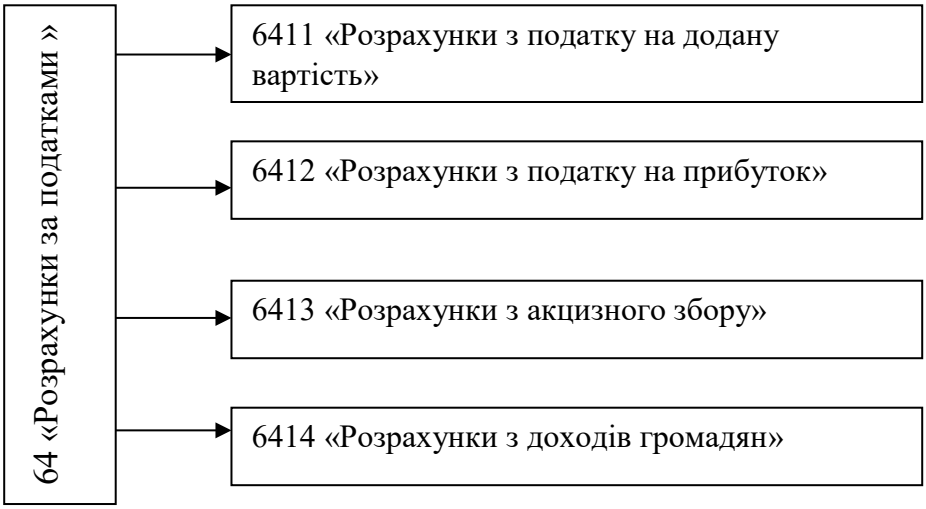

Рис. 2.4. Субрахунки рахунка 641 «Розрахунки за податками» у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [8]

Типові кореспонденції з обліку податку на додану вартість ТОВ «Рівненська продуктова компанія»:

- реєстрація авансу постачальнику: Дт 3711 Кт 311 – 1200,00 грн.;

- від постачальника на суму авансу отримано податкову накладну. Підтверджено податковий кредит: Дт 6412 Кт 6442 – 200,00 грн.

Якщо товар отримано до закінчення податкового періоду, то аванс закриється за стандартною схемою:

А) залік авансу постачальнику: Дт 631 Кт 3711 – 1200,00 грн.;

Б) оприбутковано товар на склад: Дт 281 Кт 631 – 1000,00 грн.;

В) нараховано податковий кредит: Дт 6442 Кт 631 – 200,00 грн.

Якщо ж товар не було отримано, то наприкінці податкового періоду документом «Реєстрація авансів у податковому обліку» нараховується податковий кредит (А) і одночасно формується проводка, що сторнує, початком наступного податкового періоду (Б):

А) нараховано податковий кредит з авансу: Дт 6442 Кт 6441 – 200,00 грн.;

Б) скасування нарахування податкового кредиту з авансу: Дт 6442 Кт 6441 – 200,00 грн.

Бухгалтер ТОВ «Рівненська продуктова компанія» відповідно до чинного законодавства самостійно організовує облікову роботу щодо нарахування та сплати податків та зборів.

В обліковій політиці ТОВ «Рівненська продуктова компанія» відображено факт обліку реалізації продукції з відвантаження товару [15, с. 121]. Організація сплачує суми ПДВ щомісячно рівними частками за підсумками попереднього кварталу. Податкова декларація подається щокварталу.

ТОВ «Рівненська продуктова компанія», під час здійснення господарських операцій купівлі чи продажу товарів чи послуг, виступає у ролі покупця чи продавця. Розглянемо дані операції та їх відображення щодо ПДВ, який підлягає сплати до бюджету [30].

Відповідно до міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку, податки та збори є складовим елементом наступних частин фінансової звітності ТОВ «Рівненська продуктова компанія»:

- у балансі (звіті про фінансовий стан) відображаються на звітну дату відстрочені податкові активи, відстрочені податкові зобов'язання, дебіторська та кредиторська заборгованість бюджету з податку на прибуток;

- у звіті про фінансовий результат (звіті про сукупний дохід) відображаються за звітний період витрати (дохід) з податку на прибуток, ПДВ, акцизний збір. Сума єдиного податку окремо не відображається, а поряд із платою за спеціальний торговельний патент і єдиним (фіксованим) податком для сільськогосподарських товаровиробників включається до складу інших операційних витрат. У 2 розділі звіту про фінансові результати відображаються витрати на соціальне забезпечення працівників [24].

У Примітках до фінансової звітності повинна розкриватися така інформація щодо податку на прибуток [24]:

– складові елементи витрат (доходу) з податку на прибуток (поточний податок на прибуток та всі коригування цієї суми, включаючи відстрочені податкові активи, відстрочені податкові зобов'язання, виправлення помилок тощо);

– сума поточного та відстроченого податку на прибуток, відображена у складі власного капіталу;

– пояснення різниці між витратами (доходом) із податку на прибуток та добутком облікового прибутку (збитку) на застосовану ставку податку на прибуток;

– ставка податку на прибуток, якщо вона змінюється порівняно зі звітним періодом;

– сума та період дії тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню, сума податкових збитків і невикористаних податкових пільг, пов'язаних з невизнанням відстроченого податкового активу;

– сума тимчасових різниць, пов'язаних з фінансовими інвестиціями

у дочірні, асоційовані та спільні підприємства, щодо яких відстрочені податкові зобов'язання не були визнані;

– сума визнаних відстрочених податкових активів (за кожним видом) і визнаних відстрочених податкових зобов'язань (за кожним видом);

– сума відстроченого податку на прибуток, включена до Звіту про фінансові результати;

– сума витрат (доходу) з податку на прибуток, пов'язаних з прибутком (збитком) від діяльності, що припинена.

Отже, варто зазначити, що інформація стосовно податків є суттєвою для користувачів звітності та потребує правильного розкриття у фінансовій звітності.

У ТОВ «Рівненська продуктова компанія» податковий облік ведеться разом з бухгалтерським.

Перелік форм податкової звітності і терміни подання їх до ДПС наведемо у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Форм податкової звітності і терміни подання їх до ДПС у Рівненській області ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

№	Назва звіту	Термін подання
1	Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (1ДФ)	квартальна, на протязі 40 днів після закінчення звітного періоду
2	Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до фіскальних органів	місячна, на протязі 20 днів після закінчення звітного періоду
3	Податкова декларація з податку на прибуток підприємства	річна, на протязі 60 днів після закінчення звітного періоду
4	Податкова декларація з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	річна, на протязі 60 днів після закінчення звітного періоду
5	Податкова декларація з податку на додану вартість	річна, на протязі 60 днів після закінчення звітного періоду
6	Податкова декларація з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності)	річна, на протязі 60 днів після закінчення звітного періоду

Джерело: [23]

Отже, на даному підприємстві присутній графік складання та подання звітності до контролюючих органів, що забезпечує вчасну організацію даного процесу і дає можливість уникнути штрафних санкцій.

2.3 Внутрішній контроль операцій з обліку ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

У підвищенні ефективності діяльності будь-якого підприємства важливу роль відіграє система внутрішнього контролю. Це саме стосується і управління окремими елементами діяльності підприємства, як от податковими зобов'язаннями [16, с. 140].

У ТОВ «Рівненська продуктова компанія» внутрішній контроль здійснюється працівниками відділу внутрішнього аудиту, ревізорами. Отже, перейдемо до ознайомлення із організацією внутрішнього контролю обліку і звітності з ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія». Для початку слід розглянути структуру служби внутрішнього аудиту даного підприємства (див. рис. 2.5).

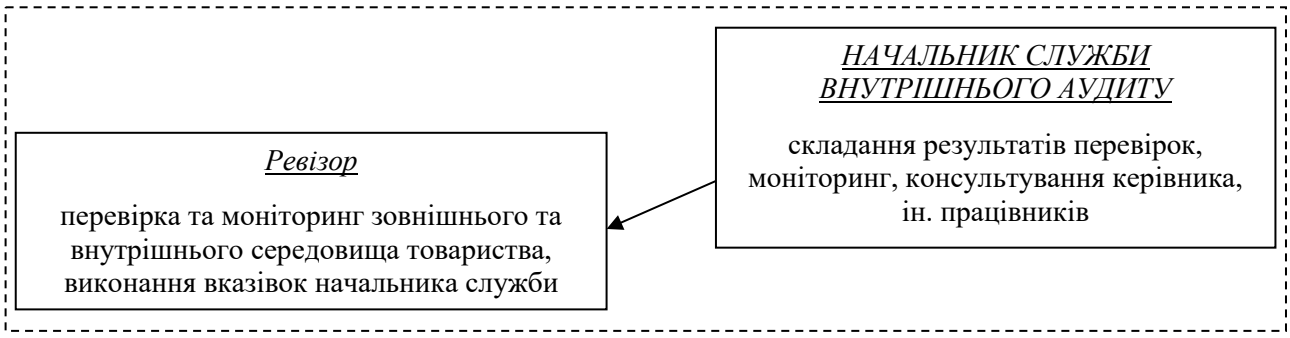

Рис. 2.5. Структура служби внутрішнього аудиту ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [20]

З рис. 2.5 видно, що структура служби внутрішнього аудиту досліджуваного підприємства налічує 2 працівників-ревізорів (в т. ч. керівника

служби внутрішнього аудиту).

У структурі податків, що сплачує ТОВ «Рівненська продуктова компанія», найбільша питома вага 15-17% відведена податку на додану вартість [38, с. 463].

Так, у процесі здійснення аудиторської перевірки операцій з податку додану вартість ревізор ТОВ «Рівненська продуктова компанія» керується ПКУ [22], Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [26], Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності» [25] тощо.

Аудит податку на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» включає елементи, зазначені на рис. 2.6.

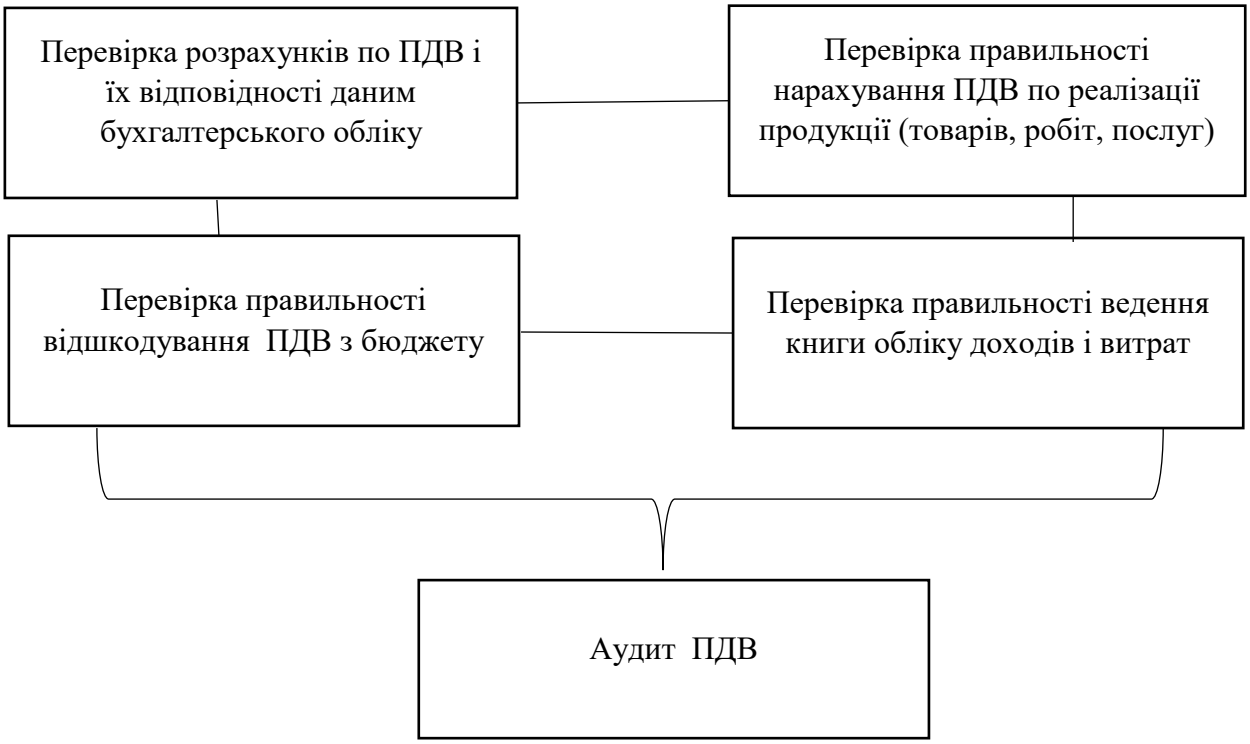

Рис. 2.6. Складові аудиту податку на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [6, с. 6]

Грунтуючись на результатах дослідження основних об'єктів внутрішнього контролю процесу оподаткування ТОВ «Рівненська продуктова компанія», в першу чергу, звертає увагу на такі їх якісні характеристики:

- стан первинного документування операцій, дані щодо яких обліковуються з метою оподаткування;

- порядок відображення фактів господарської діяльності у регістрах податкового обліку та їх вплив на формування показників податкових декларацій;

- форми та методи узагальнення даних у податкових регістрах-розрахунках;

- вимоги та положення податкового законодавства, в реалізації яких найчастіше припускаються помилок;

- функціонування інформаційних систем, які забезпечують підготовку податкової звітності.

Перевірку розрахунків з податку на додану вартість ревізор ТОВ «Рівненська продуктова компанія» проводить за даними бухгалтерського обліку та звітності, регістрів податкового обліку, з використанням необхідних первинних документів, рахунків-фактур тощо.

Так, працівник відділу внутрішнього контролю перевіряє повноту та вартість сировини, матеріалів, комплектуючих та інших виробів, палива, товарів, робіт та послуг, що надійшли на підприємство, а також обґрунтованість сум податку за основними засобами та нематеріальними активами, що підлягають віднесенню на розрахунки з бюджетом за податком на додану вартість реалізованих товарів, виконаних робіт та наданих послуг.

Інформаційна база при проведенні податкових перевірок з податку на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» включає дві складові: нормативну базу та документальні джерела інформації.

Повна та комплексна інформаційна база дає змогу провести всебічну перевірку операцій розрахунків з бюджетом за ПДВ. Під час проведення внутрішньої перевірки у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» основними джерелами інформації є [21, с. 68]:

- положення про облікову політику;

- первинно-облікова документація;

- аналітичні та синтетичні регістри податкового обліку з податку на додану вартість;

- регістри податкового обліку з податку на додану вартість;

- податкові декларації з податку на додану вартість та форми бухгалтерської звітності.

Під час проведення перевірки розрахунків з податку додану вартість ревізор ТОВ «Рівненська продуктова компанія» використовує метод аналізу податкових декларацій, основні етапи якого зазначені на рис. 2.7.

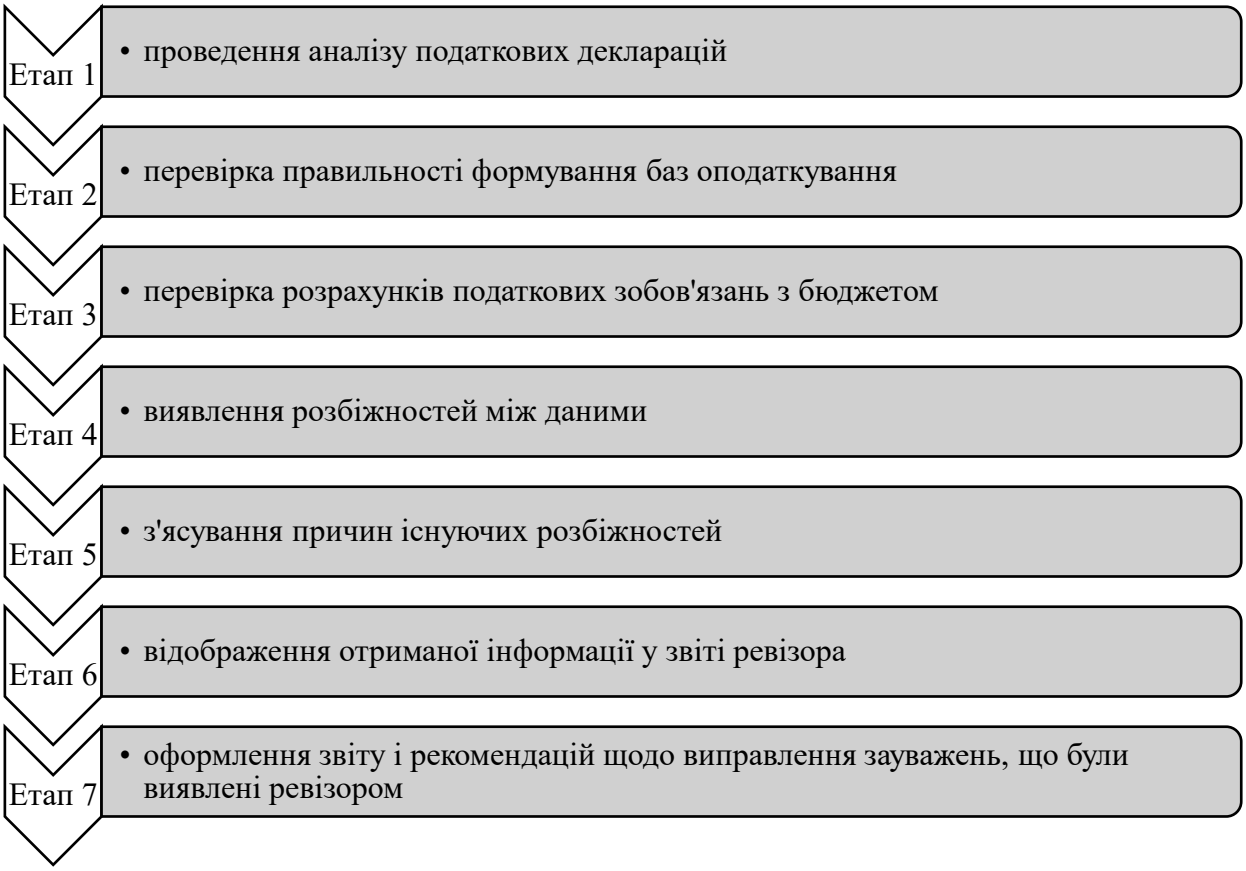

Рис. 2.7. Етапи аналізу податкових декларацій у межах податкового аудиту ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [21, с. 68]

Основними напрямками проведення внутрішньої перевірки податку на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» є:

1) перевірка об'єктів оподаткування;

2) дотримання положень облікової політики;

3) сумісність даних податкової звітності, бухгалтерського обліку та книги обліку доході в витрат;

4) перевірка податкової бази;

5) перевірка податкових ставок;

6) перевірка порядку обчислення та строків сплати ПДВ.

Податковий аудит з податку на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» включає перевірку п'яти основних джерел податкових ризиків:

А) правильність тлумачення податкового законодавства при визначенні, формуванні податкової бази та нарахуванні податку на додану вартість;

Б) правильність обчислення, декларування та сплати податку на додану вартість, стан взаєморозрахунків із бюджетом;

В) готовність документації з податку на додану вартість до податкових перевірок;

Г) аналіз юридичної складової – якість договорів та іншої документації, які з них податкові, юридичні, організаційні ризики, здатні призвести до податкових претензій, готовність до захисту від претензій;

Д) відповідність систем бухгалтерського та податкового обліку вимогам чинного законодавства України [36, с. 71].

Практика успішного проведення внутрішнього контролю оподаткування ТОВ «Рівненська продуктова компанія» за останні декілька років дозволяє виділити та систематизувати такі найбільш характерні помилки, зумовлені специфікою виду економічної діяльності підприємства:

- неналежна організація роздільного обліку доходів та витрат, майна, оподаткування яких здійснюється в умовах різних податкових режимів;

- неналежна організація роздільного обліку товарів, за якими застосовуються різні ставки ПДВ;

- незабезпечення своєчасності формування та надання пакету документів при застосуванні ставки 0% ПДВ.

- відсутність або неналежне ведення податкових регістрів-розрахунків,

дані яких використовуються при нарахуванні податків;

- неправильне формування оподатковуваних баз з податків;

- не певні умови договорів на поставку та продаж, що визначають базис поставки та момент переходу прав власності та впливають на порядок визнання виручки організації з метою оподаткування та списання чи оприбуткування товарів;

- наявність суттєвих помилок в оформленні первинної документації (наприклад, відсутність обов'язкових реквізитів у рахунках-фактурах, які роблять неправомірним прийняття до відшкодування з бюджету сум ПДВ).

Таким чином, результатом внутрішнього контролю оподаткування ТОВ «Рівненська продуктова компанія» виступає виявлення тих чи інших помилок у веденні податкового обліку (в т.ч. ПДВ), а також інтерпретації положень податкового законодавства, що відображається у звітах служби внутрішнього аудиту підприємства.

Отже, ефективна робота відділу внутрішнього контролю ТОВ «Рівненська продуктова компанія» дозволяє своєчасно виявляти та мінімізувати податкові ризики в управлінні, а також формує адекватну сучасним перманентно мінливих умов господарювання систему інформаційного забезпечення всіх рівнів управління, що дозволяє адаптувати функціонування підприємства до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У ТОВ «РІВНЕНСЬКА ПРОДУКТОВА КОМПАНІЯ»

3.1 Удосконалення обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Удосконалення облікової політики в частині оптимізації обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість слід розглядати з точки зору доповнення даного документу (облікова політика підприємства) додатковим підрозділом «організація обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість». Так, у даному підрозділі буде прописано усі інструменти котрими платник податку (підприємство) буде керуватися у розрахунках з бюджетом за податком на додану вартість.

Даний підрозділ повинен містити перелік об'єктів обліку та методику відповідно до якої буде відображено розрахунки з бюджетом враховуючи особливості законодавчої гілки та обліку, який провадиться на даному підприємстві.

Для зручності, ТОВ «Рівненська продуктова компанія» може обирати складати / доповнювати Наказ про облікову політику у розрізі розрахунків з бюджетом:

- відобразити окремими питаннями (коротко) щодо проведення розрахунків з бюджетом за ПДВ, у відповідному розділі єдиного наказу про облікову податкову політику (так як було запропоновано);

- сформувати до кожного окремого податку, яке сплачує підприємство, додаток до Наказу про облікову політику у розрізі оподаткування.

Так, удосконалена облікова політика ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у розрізі розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість повинна мати на меті досягнення певних цілей (обгрунтування значимості її

удосконалення) (див. рис. 3.1).

Розв'язання описаних цілей відіграє важливу роль у взаємодії податкових органів та підприємства. Звідси слідує, що обдумане та раціональне складання / удосконалення облікової політики у розрізі розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість дасть можливість уникнути конфліктні ситуації, що мають місце у взаємовідносинах даних об'єктів економіки [13, с. 33].

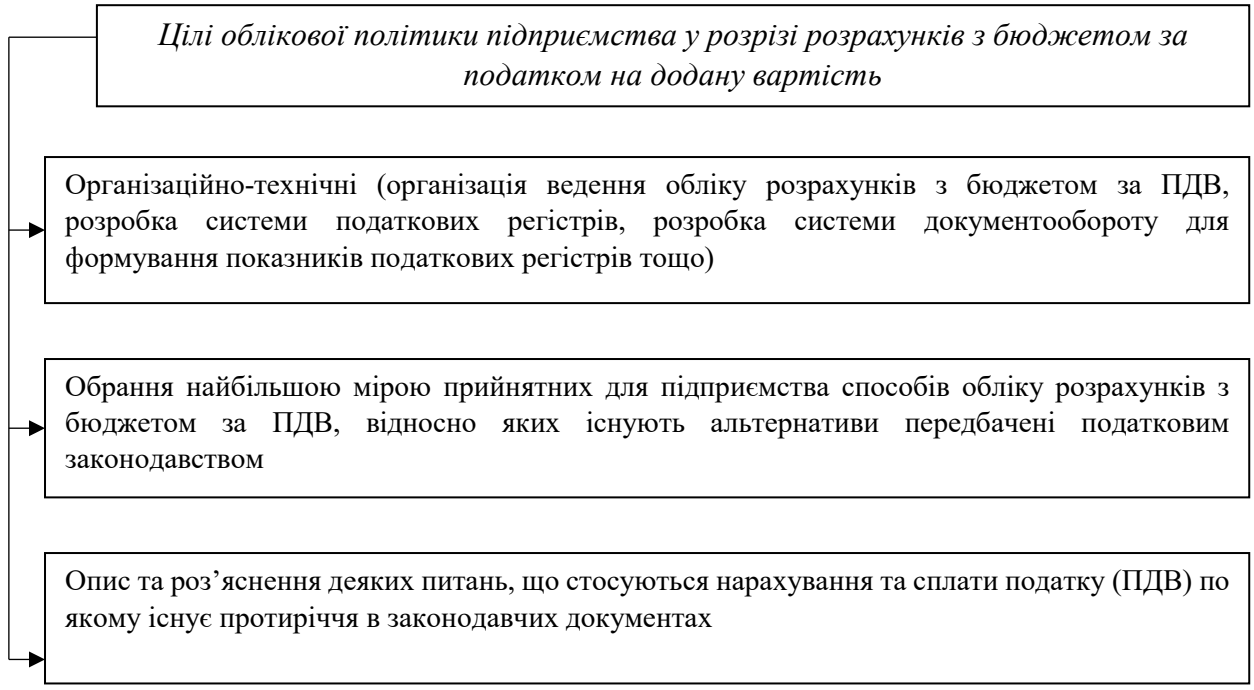

Рис. 3.1.Цілі облікової політики ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у розрізі розрахунків з бюджетом за ПДВ

Джерело: розроблено автором

Так, при розробленні даного підрозділу слід звернути увагу на організацію процесу обліку розрахунків з бюджетом за ПДВ. Зокрема, головний бухгалтер має зосередити свою увагу на такі особливості:

1) організація облікового процесу у розрізі розрахунків з бюджетом за ПДВ відповідно до бухгалтерського законодавства;

2) визначення об'єктів обліку розрахунків за ПДВ та оцінки стану бухгалтерського обліку цих об'єктів; вибір елементів облікової політики (принципи, методичні прийоми і процедури);

3) організація облікового процесу у розрізі розрахунків з бюджетом за ПДВ відповідно Податкового кодексу України;

4) узгодження методики обчислення ПДВ, створення податкових розрахункових таблиць, первинних документів, які забезпечать достовірність та правильність оформлення.

5) коректування облікового процесу у разі виникнення змін в українському законодавстві.

Етапи формування Наказу про обліку політику ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у розрізі розрахунків з бюджетом за ПДВ наведено на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Етапи формування Наказу про обліку політику ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у розрізі розрахунків за ПДВ

Джерело: розроблено автором

Таким чином, спираючи на вище описані цілі та етапи формування /

доповнення Наказу про облікову політику у розрізі розрахунків за ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія», можна виділити структуру підрозділу «організація обліку розрахунків з бюджетом» (див. рис. 3.3).

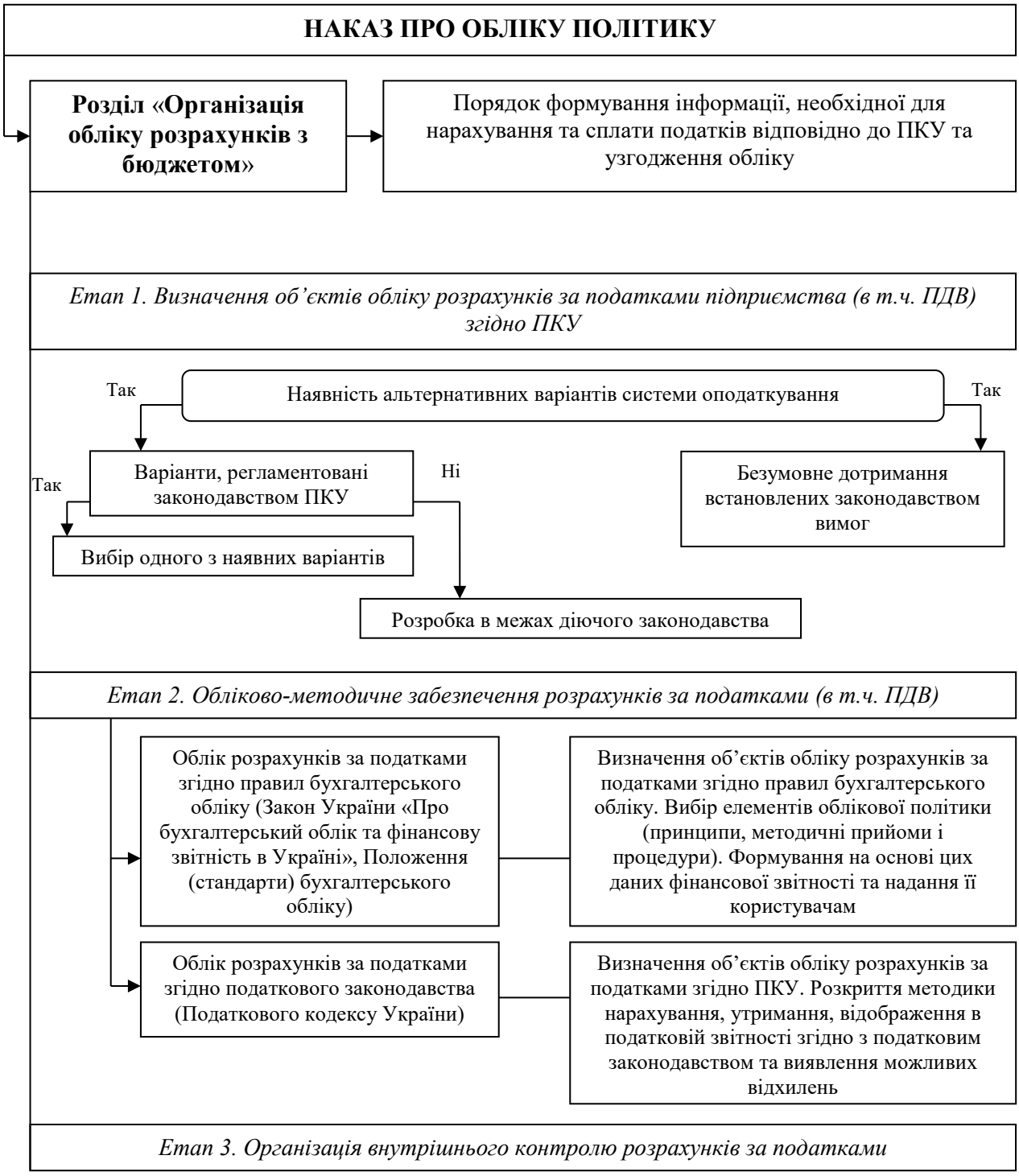

Рис. 3.3. Структура підрозділу «організація обліку розрахунків з бюджетом» Наказу про облікову політику ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: розроблено автором

У додатки до підрозділу «організація обліку розрахунків з бюджетом за ПДВ» Наказу про облікову політику ТОВ «Рівненська продуктова компанія» потрібно занести наступну інформацію (див. рис. 3.4).

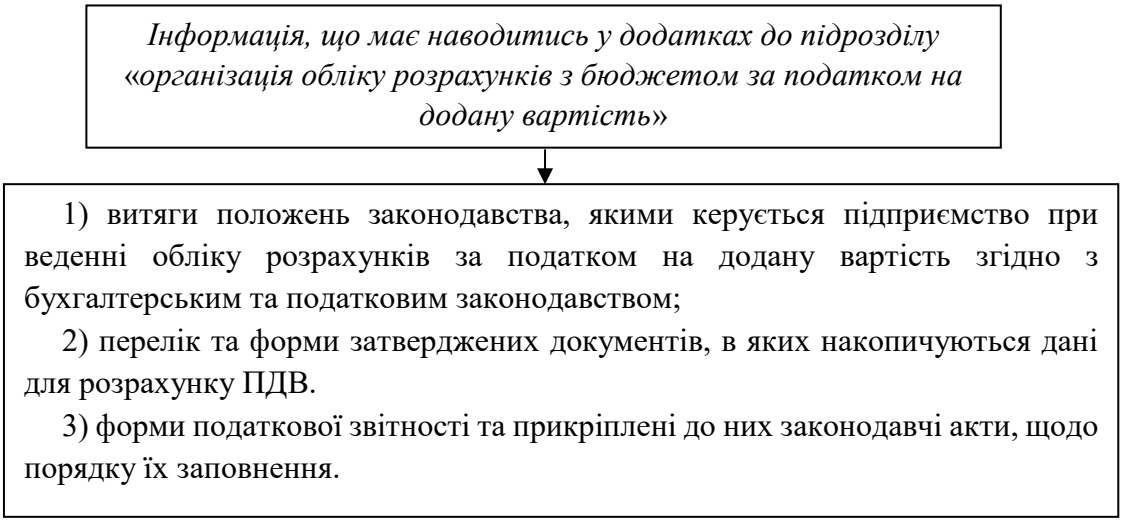

Рис. 3.4. Інформація, що має міститись у додатках до підрозділу «організація обліку розрахунків з бюджетом»

Джерело: розроблено автором

У ході формування / удосконалення облікової політки ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у розрізі розрахунків з бюджетом за ПДВ необхідним є розкриття методики обліку розрахунків за цим видом податку. Також важливим є уточнення можливості переходу на ту чи іншу систему оподаткування (при цьому посилаючись на чинне законодавство).

Також доречним буде впровадження своїх внутрішніх стандартів обліку розрахунків з бюджетом (в т.ч. ПДВ). Головною метою їхнього застосування буде деталізація кожного пункту облікової політики даного підрозділу за видами податків і платежів, що сплачує ТОВ «Рівненська продуктова компанія» (ПДФО, ПнП, ПДВ тощо).

Таким чином, удосконалюючи облікової політики підприємства у розрізі оптимізації розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість не можна відхилятися від законодавчо закріплених методів та принципів проведення даного типу операцій.

Адже справляння податків підлягає суворому контролю зі сторони

відповідних органів, та тягне за собою різного роду відповідальність за ті чи інші порушення зі сторони платника – ТОВ «Рівненська продуктова компанія».

3.2 Застосування комплексного підходу до контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ у системі податкового планування на підприємстві

Податкове планування на підприємстві може здійснюватися як персоналом ТОВ «Рівненська продуктова компанія», так і сторонніми консультантами (консалтинговими чи аудиторськими фірмами).

Для здійснення податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ, пропонуємо створити у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» організаційну структуру управління, що об'єднує під єдиним керівництвом такі служби (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Рекомендована організаційна структура податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Назва служби (відділу)	Функції служби (відділу)
Плановий відділ	Здійснює розробку варіантів управлінських рішень з погляду податкових наслідків, оцінку додаткових витрат на їх впровадження, визначення загального фінансового результату операції; складання середньо- та короткострокових планів податкових платежів (ПДВ), аналіз відхилень фактичних показників від планових та ефективності впроваджених заходів щодо податкового планування ПДВ.
Бухгалтерія	Розробляє податкову та бухгалтерську політику, здійснює бухгалтерський та податковий облік, контролює своєчасність розрахунків з бюджетом за ПДВ.
Юридична відділ	Оцінює правові наслідки того чи іншого варіанта управлінського рішення, дає юридичний висновок щодо проектів рішень, здійснює юридичне оформлення господарських операцій.
Фінансовий директор	Здійснює загальний контроль та координацію діяльності всіх служб, готує проекти оптимальних управлінських рішень, узагальнюючи висновки, оцінки та прогнози всіх задіяних у процесі податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ служб.

Джерело: розроблено автором

Загальне керівництво групою податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія» здійснює фінансовий директор. Координацією дій підрозділів, які входять у групу, буде займатися бухгалтерія, куди надаватиметься інформація, необхідна для розробки, реалізації та контролю заходів податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ. На підставі наданої інформації бухгалтерія складатиме бюджети ПДВ, погоджуватиме їх з представниками підрозділів, що включаються до групи податкового планування, та здійснюватиме моніторинг їх практичної реалізації.

Перш ніж перейти до розгляду методики податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ, необхідно зазначити, що конкретний склад заходів щодо податкового планування для будь-якого підприємства розробляється в індивідуальному порядку. Проведені дослідження дають можливість виділити загальну послідовність дій, що складають процес організації податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія» (рис. 3.5).

Розглянемо склад заходів податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у розріз представлених на рис. 3.5 етапів докладніше [17, с. 35].

Організаційно-підготовчий етап. Під податковим полем розуміють інформаційну податкову базу, яка містить перелік податків (в нашому випадку ПДВ), які підлягають сплаті суб'єктом господарювання, статус, місце (регіон) розташування, наявність структурних підрозділів; розміри ставок, джерело нарахування, види та розміри пільг, строки сплати.

Основними джерелами внутрішньої інформації є бюджети підприємства, доповнені необхідними даними для розрахунку та оптимізації податкових платежів підприємства.

Серед зовнішніх джерел слід виділити інформацію спеціальної літератури, що стосується методики податкового планування.

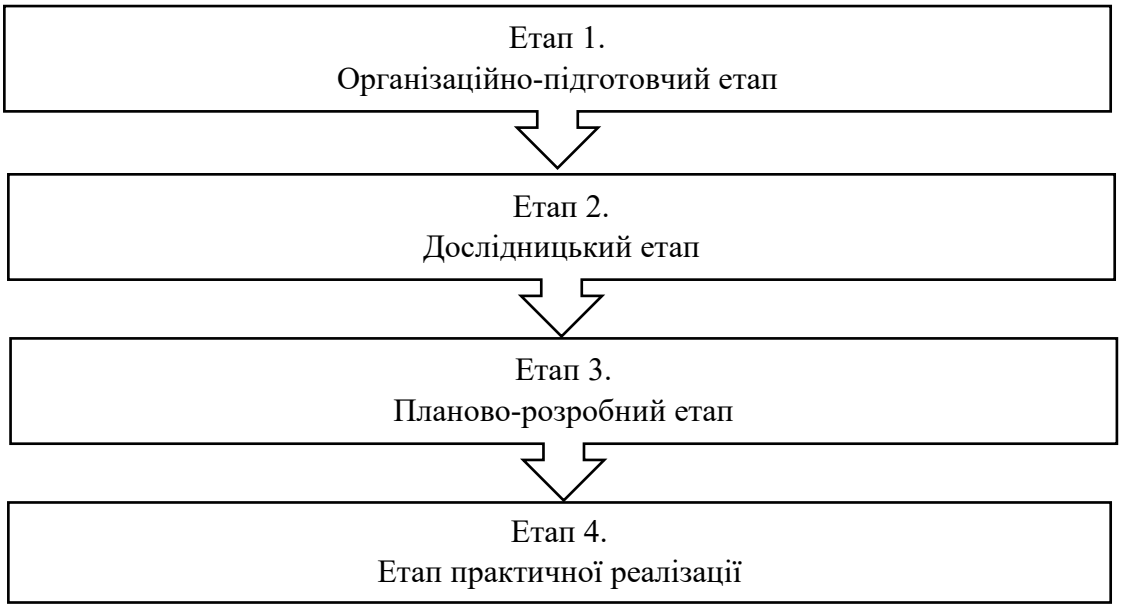

Рис. 3.5. Етапи процесу організації податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [17, с. 35]

Дослідницький етап. На даному етапі на основі відібраної із внутрішніх та зовнішніх джерел інформації здійснюється аналіз податкового поля, основна мета якого є виявлення напрямів оптимізації податкових платежів ТОВ «Рівненська продуктова компанія» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Приклад систематизації податкових схем розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Вид податкового платежу	Назва методу оптимізації	Схема оптимізації	Примітки	Розрахунок економічного ефекту
Податок на додану вартість	Поділ відносин	Частина ціни продукції встановлюється у вигляді штрафних санкцій за прострочення сплати	Локальна статична схема. Застосовується у взаєминах з покупцями неплатниками податку на прибуток (або збитковими платниками)	ЕФ = 0,2 × Ш, де Ш – сума штрафних санкцій без ПДВ, грн.

Джерело: розроблено автором

Аналіз податкового поля необхідно проводити за двома напрямками: ретроспективний (за попередні періоди) та перспективний (на майбутні періоди). Різниця між цими видами аналізу полягає у джерелі інформації: у ретроспективному аналізі вихідними даними виступають показники податкових декларацій та розрахунків за попередні періоди, у перспективному – показники бюджетів підприємства.

Аналіз податкового поля ПДВ ТОВ «Рівненська продуктова компанія», пропонуємо здійснювати за такою формулою:

Зміна ставки оподаткування ($О_{ст}$) [7, с. 5]:

$$О_{ст} = П_{ПДВ} \times (Ст_{пдв} – Ст_{б}) \quad (3.1)$$

де $П_{ПДВ}$ – сума оподатковуваного прибутку за звітний період, грн.;

$Ст_{пдв}$ – ставка податку на додану вартість, що діє у звітному періоді;

$Ст_{б}$ – ставка податку на додану вартість, діяла у базовому періоді.

Упродовж аналізованого періоду, ставки ПДВ не змінювались, отже, такий чинник, як «ставка оподаткування ПДВ» не вплинув на зміну податкових платежів досліджуваного підприємства упродовж 2020-2022 рр.

Далі на дослідному етапі проводять аналіз показників податкової платіжної дисципліни, визначають абсолютну суму нарахованих (сплачених) протягом аналізованого періоду штрафних санкцій (штрафів, пені, неустойки) за неналежне виконання зобов’язань перед бюджетом за ПДВ, а також її динаміку за кілька останніх років. До того ж необхідно при цьому ідентифікувати причини та осіб, відповідальних за таке порушення.

Результативність податкової дисципліни можна оцінити за допомогою показників ефективності податкового управління (табл. 3.3).

Показник зменшення платежів до бюджету за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія» упродовж аналізованого періоду в абсолютному значенні становили: у 2021 році порівняно з 2020 роком – (+266,21 тис. грн.), 2022 році порівняно з 2021 роком – (+ 143,67 тис. грн.), 2022 році порівняно із

2021 роком – (+ 122,22 тис. грн.). Це означає, що з року у рік сплата до бюджету ПДВ не зменшується, а навпаки, зростає, що є негативним для підприємства, адже несе за собою додаткові витрати.

Таблиця 3.3

Показники ефективності податкового управління ПДВ

Показник	Порядок розрахунку
Абсолютна сума та приріст отриманих за аналізований період податкових пільг	
Зменшення платежів до бюджету за ПДВ	- Абсолютне значення ($\Delta Т_{абс}$): $$\Delta Т_{абс} = Т_1 - Т_0$$ Де $Т_1$, $Т_0$ – сума сплачених (нарахованих) ПДВ у розрахунковому і базовому періодах відповідно; - Відносне значення ($\Delta Т_{відн}$): $$\Delta Т_{відн} = Т_1 \times \frac{Q_{РП\,0}}{Q_{РП\,1}} + Т_0$$ Де $Q_{РП\,1}$, $Q_{РП\,0}$ – обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) у розрахунковому та базовому періодах відповідно.
Коефіцієнт пільговості оподаткування та його динаміка	$$К_{ПО} = \frac{ПП}{Т}$$ Де ПП – загальна сума пільг, отриманих підприємством, відповідно до чинного законодавства.

Джерело: [13, с. 34]

Відносне значення даного показника у 2021 році порівняно із 2020 роком – (+ 3,87 %), у 2022 році порівняно із 2021 роком – (+ 2,04 %), а у 2022 році порівняно із 2021 роком – (+ 1,74 %).

ТОВ «Рівненська продуктова компанія» протягом 2020-2022 рр. жодних пільг щодо оподаткування ПДВ від держави не отримувала.

Планово-розробний етап. На даному етапі за результатами аналізу систематизації податкових схем розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія» (табл. 3.2), здійснюється їх добір для використання у конкретних умовах господарювання. Слід зауважити, що на цьому етапі податкового планування особливе значення має творчий підхід до розробки можливих варіантів оптимізації податкових платежів, який залежить від досвіду та професійних навичок спеціаліста з податкового планування.

На думку авторів, схема вибору оптимального проекту податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія» матиме наступний вигляд (рис. 3.6).

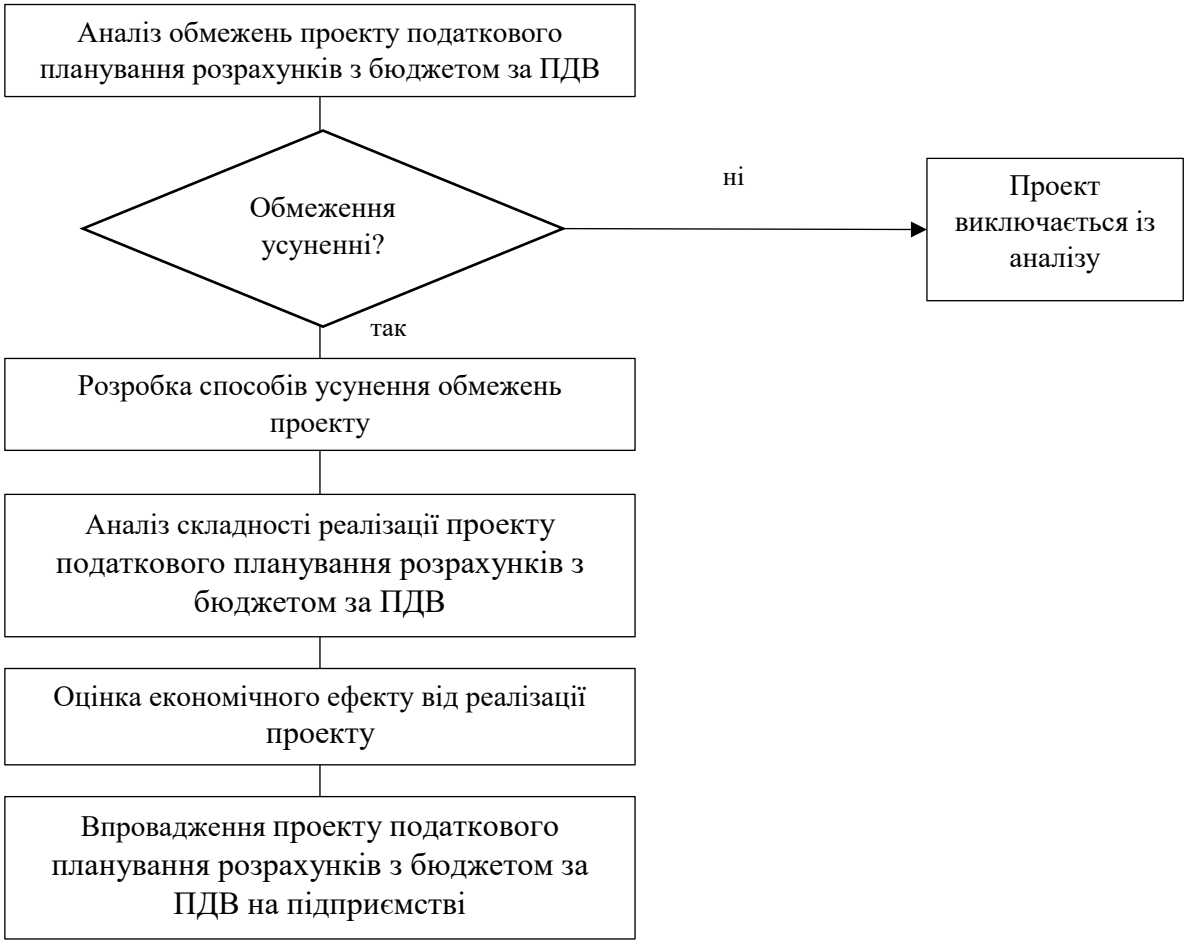

Рис. 3.6. Схема вибору оптимального проекту податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [17, с. 40]

Етап практичної реалізації. На цьому етапі здійснюється практична реалізація проекту податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ та моніторинг його виконання. Моніторинг має важливе значення у податковому плануванні на підприємстві, так як на підставі його результатів при необхідності оперативно вносяться корективи до попередньо розроблених заходів податкового планування.

З наведеної на рис. 3.7 схеми оперативного реагування на зміни показників ПДВ можна побачити, що на підставі інформації, отриманої в

процесі моніторингу із зовнішніх та внутрішніх джерел, аналізуються негативні відхилення виконання показників податкових планів, що перевищують граничні (середні) значення, та здійснюються заходи щодо їх виключення.

Рис. 3.7. Схема вибору оптимального проекту податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

Джерело: [17, с. 41]

Отже, податкове планування розрахунків з бюджетом за ПДВ на підприємстві є важливим аспектом фінансового та облікового управління. Запропонована методика процесу організації податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія»

включає 4 етапи: організаційно-підготовчий; дослідницький; планово-розробний; етап практичної реалізації.

Вважаємо, що її використання допоможе досліджуваному підприємству оптимізувати податкові платежі (в т.ч. ПДВ) в межах реалізації його економічної, фінансової та податкової політики; здійснювати контроль за правильністю сплати ПДВ; оперативно виявляти помилки у розрахунках тощо.

ВИСНОВКИ

Проведене кваліфікаційне дослідження на тему: «Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на основі підприємства», дає підстави зробити наступні висновки:

Розглянуто економічну сутність, визначення та основні елементи податку на додану вартість. Податок на додану вартість один із найважливіший податків в Україні, економічна роль якого проявляється не лише у мобілізації коштів до бюджету, у вигляді оподаткування доданої вартості, створеної організаціями (підприємствами) та індивідуальними підприємцям, а й у економічному регулюванні сфери виробництва та розподілу

Описано нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. Ознайомлення з нормативно-правовим регулювання операцій з оподаткування ПДВ засвідчило, що в Україні існує достатня кількість законодавчих документів, проте, як стало відомо, головним серед них є Податковий кодекс України. Нові законопроекти, накази, розпорядження опираються та посилаються на ПКУ, адже вони містять, скоріше рекомендації та загальні нариси, аніж практичні вказівки стосовно оподаткування ПДВ.

Представлено економіко-організаційну характеристику ТОВ «Рівненська продуктова компанія». Проаналізувавши основні техніко-економічні показники ТОВ «Рівненська продуктова компанія» у 2020-2022 роках можна зробити висновок про те, що підприємство є рентабельним та платоспроможним. В останні роки прибутковість ТОВ «Рівненська продуктова компанія» збільшується. Це свідчить про нарощення діяльності даного підприємства та покращення його економічних показників.

Окреслено особливості формування обліку та звітності з ПДВ на підприємстві. В обліковій політиці ТОВ «Рівненська продуктова компанія» відображено факт обліку реалізації продукції з відвантаження товару.

Організація сплачує суми ПДВ щомісячно рівними частками за підсумками попереднього кварталу. Податкова декларація подається щокварталу.

ТОВ «Рівненська продуктова компанія», під час здійснення господарських операцій купівлі чи продажу товарів чи послуг, виступає у ролі покупця чи продавця. Розглянемо дані операції та їх відображення щодо ПДВ, який підлягає сплати до бюджету.

Досліджено внутрішній контроль операцій з обліку ПДВ у ТОВ «Рівненська продуктова компанія». Ефективна робота відділу внутрішнього контролю ТОВ «Рівненська продуктова компанія» дозволяє своєчасно виявляти та мінімізувати податкові ризики в управлінні, а також формує адекватну сучасним перманентно мінливих умов господарювання систему інформаційного забезпечення всіх рівнів управління, що дозволяє адаптувати функціонування підприємства до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

Запропоновано напрями удосконалення обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість у ТОВ «Рівненська продуктова компанія». З'ясовано, що даний процес не можна відхилятися від законодавчо закріплених методів та принципів проведення даного типу операцій. Адже справляння податків підлягає суворому контролю зі сторони відповідних органів, та тягне за собою різного роду відповідальність за ті чи інші порушення зі сторони платника – ТОВ «Рівненська продуктова компанія».

Удосконалення облікової політики в частині оптимізації обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість слід розглядати з точки зору доповнення даного документу (облікова політика підприємства) додатковим підрозділом «організація обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість». Так, у даному підрозділі буде прописано усі інструменти котрими платник податку (підприємство) буде керуватися у розрахунках з бюджетом за податком на додану вартість.

Запропоновано застосування комплексного підходу до контролю розрахунків з бюджетом за ПДВ у системі податкового планування на

підприємстві. Податкове планування розрахунків з бюджетом за ПДВ на підприємстві є важливим аспектом фінансового та облікового управління. Запропонована методика процесу організації податкового планування розрахунків з бюджетом за ПДВ для ТОВ «Рівненська продуктова компанія» включає 4 етапи: організаційно-підготовчий; дослідницький; планово-розробний; етап практичної реалізації.

Вважаємо, що її використання допоможе досліджуваному підприємству оптимізувати податкові платежі (в т.ч. ПДВ) в межах реалізації його економічної, фінансової та податкової політики; здійснювати контроль за правильністю сплати ПДВ; оперативно виявляти помилки у розрахунках тощо

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Фінансовий облік : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 356 с.

2. Бортнік Н. В., Афоніна А. М. В. Особливості правового регулювання та обліково-аналітичний механізм відшкодування податку на додану вартість. *Держава та регіони*. 2018. №6. С. 108-114.

3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 07.10.2010 № 2592-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text. (дата звернення: 05.06.2023р.)

4. Греца Я.В. Зміст, правові засоби та межі податкового планування зарубіжний досвід та українська практика : монографія. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2020. 420 с.

5. Деякі питання обкладення податком на додану вартість за нульовою ставкою у період воєнного стану: Постанова КМУ від 2.03.2022 р. № 172. URL: https://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення: 05.06.2023р.)

6. Дубинська О. С., Костюченко О. О. Проблеми і напрями вдосконалення обліку розрахунків із податку на додану вартість на підприємствах України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 24(2). С. 5-8.

7. Іщенко Н.В. Облік і аналіз нарахування та сплати податку на додану вартість підприємства в умовах воєнного стану. Дипломна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування». Національний авіаційний університет. Київ, 2022. 10 с.

8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text. (дата звернення: 05.06.2023р.)

9. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік 1: підруч.

Вінниця: Втдатництво ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 496 с.

10. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Денчук П.Н. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 484 с.

11. Кулинич М.Б., Фатенок-Ткачук А.О. Мельник К.П. Облік, аналіз, аудит і оподаткування економічних суб'єктів: організаційно-методологічні аспекти : монографія. Луцьк : «Вежа Друк», 2021. 136 с.

12. Лободіна З.М., Кізима А.Я., Марущак Л.І. Оцінювання фіскальної та регулюючої ролі податку на додану вартість. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 67. С. 129–136.

13. Макаренко А. П., Мусійченко О. Г. Удосконалення оподаткування, обліку та аудиту розрахунків з податку на додану вартість з метою оптимізації податкового навантаження. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 22. С. 30-36.

14. Масіна Л. О., Гусєв А. О. Облік податку на додану вартість на підприємстві: поточний стан та шляхи реформування. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2021. Т. 20. Вип. 2. С. 169-183.

15. Матрос О. М., Мельник Л. Ю., Михайловина С. О. Податок на додану вартість в аспекті формування облікової політики підприємства. *Modern economics*. 2020. № 23. С. 120-124.

16. Мельник К.П. Напрями розвитку теорії аудиту через призму інноваційного розвитку економіки. Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція учнів, студентів, аспірантів і молодих вчених*. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2020. С. 139-140.

17. Меліхова Т.О., Штепа В.В. Удосконалення оподаткування, обліку та аудиту податку на додану вартість для поліпшення податкового планування. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 34–42.

18. Митний кодекс України: Закон України від 07.06.2012 № 4915-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення: 16.09.2023р.)

19. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності», затверджено Наказом МФУ від 07.02.2013 № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text. (дата звернення: 16.09.2023р.)

20. Офіційний сайт ТОВ «Рівненська продуктова компанія». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/31383171/. (дата звернення:16.09.2023р.)

21. Очеретько Л. М., Сітало В.О. Особливості організації внутрішнього контролю розрахунків за ПДВ. *Економіка та держава*. 2018. № 9. С. 66–70.

22. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF5H901V.html. (дата звернення: 16.09.2023р.)

23. Подолянчук О. А. Облікове забезпечення розрахунків з податку на додану вартість. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_2_42. (дата звернення: 16.09.2023р.)

24. Подолянчук О. А., Домбровська В. В. Облік та звітність за податком на додану вартість. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_5_52. (дата звернення: 16.09.2023р.)

25. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 79-IX від 12.09.2019. URL: http://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення:16.09.2023р.)

26. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, із змінами і допов. URL: http://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення:16.09.2023р.)

27. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 р. № 21. URL: https://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення:16.09.2023р.)

28. Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України 14.11.2014 р. № 1130. URL: https://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення:16.09.2023р.)

29. Про внесення змін до Порядку електронного адміністрування податку на додану вартість та визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 25 січня 2012 р. № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua. (дата звернення:16.09.2023р.)

30. Сплачуємо ПДВ розумно! Офіційний сайт міжнародної юридичної консалтингової компанії SAFIR Law&Finance. URL: https://safir.ua/we-pay-vat-reasonably.html. (дата звернення:16.09.2023р.)

31. Сокіл О.Г. Обліково-аналітичне забезпечення сталого розвитку аграрного підприємництва: теорія, методологія, практика : дис. д.е.н., спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). К., 2018. 540 с.

32. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підруч. Вид-во: «Алерта». 2020. 192 с.

33. Фатенок-Ткачук А.О. Фінансовий облік І, ІІ: навч. посіб. Вид. 3-тє, змін. та допов. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 551 с.

34. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text. (дата звернення:16.09.2023р.)

35. Шара Є.Ю., Бідюк О.О., Соколова-Гонтаретко І.С.: Бухгалтерський фінансовий і податковий облік: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.

36. Шульга С.В. Напрями удосконалення регулювання аудиторської діяльності в контексті глобальних змін. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 3. С. 67-75.

37. Яндульська Ю.С., Мельник Т.Г. Організація бухгалтерського обліку і звітності з податку на додану вартість в умовах динамічних законодавчих змін. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін : Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції*. м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. С. 822–824.

38. Fedosov V., Tymchenko O., Babichenko V. Tax Transformations Effects.

Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. Vol. 2. No 29. P. 462–475.

39. Krysovatyy A., Fedosov V., Tymchenko O., Silchenko M. Taxation, economic growth and welfare in a low-income country. *Economic Annals-XXI. 2020*. No 181. P. 44–56.

40. Melnyk N., Trachova D., Kolesnikova O., Demchuk O., Golub N. Accounting Trends in the Modern World. *Independent Journal of Management & Production*, 11(9). 2020, pp. 2403-2416.